

Novi svijet

SRPANJ KOLOVоз 2013.

MLADI
U RIO DE JANEIRU

SARAJEVSKI RAZGOVORI

SVETI ZAJEDNO

SADRŽAJ

03 RIJEČ ČITATELJIMA
Novo vrijeme

04 RIJEČ ŽIVOTA
Srpanj - kolovoz

06 IZ ŽIVOTA
Liturgija brata

07 PAPA
Tri riječi

08 PRVI SVJEDOCI
Prava inteligencija je ljubav

10 DIJALOG
Sarajevski razgovori
Židovi i kršćani zajedno

14 PREDSJEDNICA
Putovanje u čovjeka

16 MEDICINA
Liječnik pred izazovom AIDS-a

17 U DUBINU
Stvoreni smo od ljubavi i za ljubav

18 DUHOVNOST JEDINSTVA
Ujedinjena Europa
za ujedinjeni svijet

20 SUSRETI
Mladi u Rio de Janeiru

22 MLADI
Bez dinamike nema života

24 NA PUTU SVETOSTI
Sveti zajedno

26 OSOBNO VIĐENJE
Prolaznost – neprolaznost

28 RAZGOVORI
Nepodnošljivi suprug
Internet i pornografija
Homoseksualnost
i adolescencija

30 SVJEDOČANSTVO
Obitelj za život

32 OBITELJ
Početak novih odnosa

34 ISTAKNUTO
Doprinos Hrvatske
europskoj zajednici naroda

35 ZDRAVLJE
Putna ljekarna

Novo vrijeme

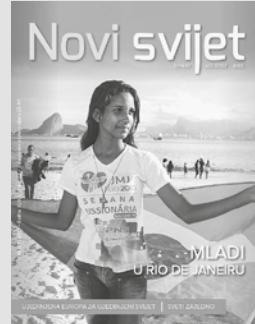
Tijekom cijele godine uglavnom živimo kao pod presom: prisutni radom, rezultatima, brojevima, količinom, ideologijom učinkovitosti i svakojakim stresovima. Zato se nadamo da će ljetni mjeseci većini čitatelja donijeti koji dan odmora, kada se mogu prepustiti dokolici. Dovoljno je malo da se živci opuste, sjene nestanu, bore se izglade, misli razbistre, a dani se produže. Godišnji ili nedjeljni odmor su prigoda da se vrijeme utroši u ugodnom društvu onih kojima to dugujemo, otkrivajući prave i autentične ljudske odnose. Ovih se dana katolička mladež čitavog svijeta okuplja u Rio de Janeiru, na susretu s papom Franjom. Svjetski dan mlađih otvara obzore i mijenja biće mlađih, ostavljući neizbrisiv trag u njihovim srcima. U eri komunikacija mnogi će iskoristiti mogućnost da program slijede putem interneta.

Papa Franjo od početka službe iznenađuje svojim nastupom, izlazeći iz uobičajenih shema. Svojim gestama i jasnim, prodornim riječima pobuduje preispitivanja pojedinaca i skupina. Poziva nas da izađemo iz samih sebe, iz umornoga i uobičajenoga načina življena vjere, iz napasti zatvaranja... Potaknuta njegovim opetovanim pozivanjem prema "egzistencijalnim periferijama" predsjednica Fokolara Maria Voce pojasnila je da je to svako mjesto gdje čovjek više ne pronalazi svoje središte jer ne nalazi Boga. U svojoj poruci članovima Pokreta fokolara ovih je dana napisala kako i čovječanstvo u kojemu živimo traži od Pokreta taj novi iskorak prema periferijama. Upitala se hoćemo li biti sposobni izaći ususret ljudima i vratiti među njih trostveni život, pobijedući svaki strah i tjeskobu snagom zajedništva? "Mislim da treba započeti novo vrijeme, kada trebamo biti i pokazati se autentičnim Isusovim učenicima, revolucionarima evanđelja, kako bismo vratili Bogu onu braću koja su već naša jer su svi na obzoru *ut omnesa* (*Da svi budu jedno*) za koji živimo", zaključila je. U tome nas će nas nadahnjivati Alberto i Karlo, liječnik iz Konga, Marusja i Silvije, Marija i mnogi drugi o kojima pišemo u ovom broju Novoga svijeta.

Đina Perkov

Novi svijet

MJESEČNIK POKRETA FOKOLARA
godina XLIX, br. 7-8 / srpanj - kolovoz 2013.

Naslovica:

Ovih se dana katolička mladež čitavog svijeta okuplja u Rio de Janeiru, n susret s papom Franjom

Foto: Flickr / © JMJ RIO 2013

UREDNIŠTVO I UPRAVA

Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci,
tel.: (+385) 01 3691 290; fax: (+385) 01 3691 840;
e-mail: novisvijet@novisvijet.net,
web stranica: www.novisvijet.net,

IZDAVAC I NAKLADNIK

Djelo Marijino - Pokret fokolara

GLAVNA UREDNICA

Đina Perkov;

UREDNIČKO VIJEĆE

Đina Perkov, Sonja Eterović, Zdenko Horvat

TISAK

FEROPROMS d.o.o., Zagreb.

SRPANJ 2013.

"TA SAV JE ZAKON ISPUNJEN U JEDNOJ JEDINOJ RIJEČI, U OVOJ: LJUBI BLIŽNJEGA SVOGA KAO SEBE SAMOGA!"¹

(GAL 5,14)

▶ Chiara Lubich

Ove riječi apostola Pavla sažete su, jezgrovite, zadivljujuće, pojašnjavajuće. Upućuju nas na temelj kršćanskog ponašanja, na ono što nas mora uvijek nadahnjivati: ljubav prema bližnjemu.

U ostvarivanju te zapovijedi apostol vidi ispunjenje zakona. Zakon propisuje da ne činimo preljuba, da ne ubijamo, ne krademo, ne poželimo... a jasno je da onaj tko ljubi ne čini svega toga. Tko ljubi ne ubija, ne krade...

**"TA SAV JE ZAKON ISPUNJEN U JEDNOJ
JEDINOJ RIJEČI, U OVOJ: LJUBI BLI-
ŽNJEGA SVOGA KAO SEBE SAMOGA!"**

No, tko ljubi ne kloni se samo grijeha. Tko ljubi otvara se drugima, želi dobro

i čini ga, daruje se, spreman je i život dati za voljenu osobu.

Zato Pavao piše da ljubeći bližnjega ne samo da izvršavamo zakon, nego ga posjedujemo u punini.

**"TA SAV JE ZAKON ISPUNJEN U JEDNOJ
JEDINOJ RIJEČI, U OVOJ: LJUBI BLI-
ŽNJEGA SVOGA KAO SEBE SAMOGA!"**

Ako je sav zakon sadržan u ljubavi prema bližnjemu, sve druge zapovijedi treba gledati kao sredstva koja će nas rasvijetliti i voditi kako bismo u zamršenim životnim situacijama znali pronaći put do ljubavi prema drugima. U ostalim zapovijedima treba znati iščitavati Božju nakanu, Njegovu volju. On nas želi poslušne, čiste, ponizne, blage, milosrdne, siromašne... kako bismo bolje ostvarili zapovijed ljubavi.

**"TA SAV JE ZAKON ISPUNJEN U JEDNOJ
JEDINOJ RIJEČI, U OVOJ: LJUBI BLI-
ŽNJEGA SVOGA KAO SEBE SAMOGA!"**

Mogli bismo se upitati: kako to da apostol propušta spomenuti ljubav Božju?

Jer ljubav prema Bogu i prema bližnjemu nisu u suprotnosti. Dapače, ljubav prema bližnjemu izraz je ljubavi prema Bogu. Ljubiti Boga znači vršiti njegovu volju. A njegova je volja ljubiti bližnjega.

**"TA SAV JE ZAKON ISPUNJEN U JEDNOJ
JEDINOJ RIJEČI, U OVOJ: LJUBI BLI-
ŽNJEGA SVOGA KAO SEBE SAMOGA!"**

Kako provesti u praksi ovu rečenicu? Jasno je: ljubeći bližnjega, ljubeći ga doista.

A to znači dar, bezinteresni dar njemu. Ne ljubi onaj tko iskorištava bližnjega za svoje ciljeve, pa i one najduhovnije, kao što može biti vlastito posvećenje. Trebamo ljubiti bližnjega, a ne sami sebe. Nedvojbeno je da će se onaj tko tako ljubi doista i posvetiti; bit će "savršen kao Otac", jer je izvršio najbolje što je mogao: pogodio je Božju volju i proveo je u praksi. Potpuno je ispunio zakon. Zar nećemo na kraju života biti ispitivani samo o toj ljubavi? ■

¹Objavljena u Riječi života, lipanj 1983.

barmy@ccpham.org

KOLOVOZ 2013.

**"AKO LJUBITE
ONE KOJI VAS
LJUBE, KAKVO LI
VAM UZDARJE?
TA I GREŠNICI
LJUBE LJUBITELJE
SVOJE."¹**

(LK 6,32)

li biti uzvraćena. U naravi je te ljubavi preuzimanje inicijative komunicirajući sve što posjeduje. Sukladno tome ta ljubav gradi i preobražava. Otac nebeski nas ljubi ne zato što smo dobri, duhovno lijepi i zato vrijedni pažnje i naklonosti. Upravo suprotno - ljubeći nas on u nama stvara dobrotu i milosnu duhovnu ljepotu, čineći da postanemo njegovi prijatelji i njegova djeca.

**"AKO LJUBITE ONE KOJI VAS LJUBE,
KAKVO LI VAM UZDARJE? TA I GREŠNI-
CI LJUBE LJUBITELJE SVOJE."**

Riječ života ovoga mjeseca uzeta je iz Lukinog evanđelja. Ona pripada onoj velikoj skupini Isusovih izreka koje se u Matejevom evanđelu podudaraju s govorom na gori. Poznato je da Isus u njima opisuje zahtjeve Kraljevstva Božjega i glavna obilježja ljudi koji mu pripadaju. Oni se nadahnjuju i usmjeravaju naslijedovanju Oca nebeskoga. U ovom retku Isus poziva svoje učenike na nasljedovanje Boga Oca u ljubavi. Ako želimo biti njegova djeca, moramo ljubiti svoga bližnjega onako kako On ljubi.

**"AKO LJUBITE ONE KOJI VAS LJUBE,
KAKVO LI VAM UZDARJE? TA I GREŠNI-
CI LJUBE LJUBITELJE SVOJE."**

Prva značajka po kojoj se najviše odlikuje ljubav Boga Oca je njezina potpuna besplatnost. Ona se korjenito suprotstavlja ljubavi svijeta. Dok se ljubav svijeta temelji na uzvratu i simpatiji (ljubiti one koji nas ljube ili koji su nam simpatični), ljubav nebeskoga Oca je potpuno bezinteresna; daruje se svojim stvorenjima neovisno o tome hoće

Druga značajka ljubavi Boga Oca je njezina sveobuhvatnost. Bog ljubi sve bez razlike. Njegova ljubav nema ograničenja ni mjere.

Naposljetku ta ljubav ne bi mogla biti besplatna i kreativna kad ne bi bila potpuno usmjerena tamo gdje postoji neka potreba ili praznina koju treba ispuniti.

Eto zašto nebeski Otac ljubi i onu djecu koja su nezahvalna, daleka ili buntovna: štoviše, takvi ga osobito privlače.

**"AKO LJUBITE ONE KOJI VAS LJUBE,
KAKVO LI VAM UZDARJE? TA I GREŠNI-
CI LJUBE LJUBITELJE SVOJE."**

Kako ćemo živjeti Riječ života ovoga mjeseca?

Ponašajući se kao prava djeca Oca nebeskoga, nasljeđujući njegovu ljubav, osobito značajke koje smo istaknuli: besplatnost i sveobuhvatnost. Zato ćemo nastojati ljubiti prvi, velikodušnom ljubavlju, solidarnom, otvorenom prema svima, osobito prema onim prazninama koje možemo pronaći oko sebe. Nastojat ćemo ljubiti ljubavlju nevezanom na uspjeh. Trudit ćemo se biti sredstva Božje darežljivosti, čineći i druge dionicima darova naravi i milosti što smo ih primili od Njega.

Dopustivši se voditi ovom Isusovom rečenicom, vidjet ćemo novim očima i novim srcem svakog bližnjega koji prođe pored nas, svaku priliku koju nam ponudi svakodnevni život. I gdje god se budemo našli (u obitelji, školi, na radnom mjestu, u bolnici itd.), osjećat ćemo se potaknutim djeliteljima te ljubavi koja je svojstvena Bogu i koju je Isus donio na zemlju, a koja jedina može preobraziti svijet. ■

¹ Objavljena u Novom svijetu br. 2/1992.

Liturgija brata

▶ **Tarcisio Centis, franjevac konventualac**

Nakon 12 godina misijske službe u Indoneziji, vratio sam se, potreban odmora i duhovne okrepe. Jedno sam razdoblje proveo u školi za redovnike *Claritas* u Loppianu, centru duhovnosti gdje redovnici različitih kongregacija doživljavaju jedinstvo u različitosti njihovih karizama. Sjećam se kako se jedne večeri za stolom razvila burna rasprava između mene i još jednog redovnika, upravo o vrijednosti liturgije. Izašao sam iz blagovaonice nemirna srca. Nisam se uspijeval smiriti. Osjećao sam da mi je taj brat sve dalji. Potom su mi počele navirati riječi iz Svetog pisma: "Tko ne ljubi svoga brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti". To znači da brat dolazi prije liturgije? Da, najprije brat! Prije odlaska na počinak potražio sam ga, uspio sam ga zamoliti za oproštenje i vratio mi se mir, a naš se odnos ojačao. U toj sam okolnosti shvatio da "liturgija brata" dolazi prije euharistijske liturgije.

Zbog lošeg zdravstvenog stanja, nakon samo tri godine provedene u Indoneziji, prošle sam se godine opet vratio u Italiju. Ponovno sam došao u školu *Claritas*. U ozračju gradića svjedočanstva malo po malo vraćale su mi se tjelesne i duhovne snage. Usprkos vedrom ozračju koje sam udisao, lovio sam sebe kako često razmišljam o poteškoćama što sam ih u Indoneziji proživljavao s nekim od subraće.

Otac provincijal mi je rekao da oprostim. Mislio sam da sam to učinio, ali korijen patnje je ostao i ona se opet vraćala s pokojom negativnom misli... Zbog kontrasta između okružja u kojem sam živio i mojih osjećaja, ponekad sam osjetio veliku napast da pobegnem.

Počeo sam se truditi da ljubim Isusa u svakom bratu, sve dok nisam osjetio posebno jedinstvo s Bogom. Kako su dani prolazili, u meni su nestajali ogorčenje i ljutnja. Zahvatilo me ne samo novi mir, nego i istinski i dublji odnos s Bogom, pun radosti.

Kad sada pomislim na tu braću, osjećam ne samo da sam im oprostio, nego sam im i zahvalan jer sam bio prisiljen proći put koji je predložila Chiara, isti koji predlaže i Drugi vatikanski koncil, a to je brat – put otvoren svakom čovjeku. ■

Odmalena sam u svojoj obitelji upijao kršćanske vrednote s posebnog franjevačkog motrišta. Upravo sam se zato s oduševljenjem odazvao kada sam osjetio poziv na redovnički život među franjevcima. Novicijat sam proveo u Asizu. Tamo, na izvorima života svetoga Franje, završio sam i teološki studij, koji me obogatio dodatnim duhovnim svjetлом i sviješću o temeljima kršćanskog života što ih je oživotvorio sv. Franjo. Za vrijeme teoloških studija osjetio sam želju da osobito proučim liturgiju kao temeljnu vrednotu kršćanskog života. Euharistijsko slavlje za mene je doista bilo vrhunac i izvor života. Kontakt s duhovnošću Chiare Lubich u meni je ojačao kontemplativnu dimenziju, uključujući na nove mogućnosti kako živjeti jedinstvo s Bogom. Osim toga, dodatno sam shvatio vrijednost brata kao dara (baš kako kaže sv. Franjo), viđenog kako u njegovoj individualnosti, tako i u cjelokupnosti i jedinstvu. To mi je pomoglo da se više osjećam dijelom Crkve, u samostanskom bratstvu i kao misionar.

Počele su mi navirati riječi iz Svetog pisma: "Tko ne ljubi svoga brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti". To znači da brat dolazi prije liturgije? Da, najprije brat!

M»Mislim da svi mi, ovdje okupljeni, snažno osjećamo izazov, izazov evangelizacije koja je središte naših iskustava. Zato želim moliti vas, Sveti Oče, da pomognete meni i svima nama da razumijemo kako odgovoriti na ovaj izazov u današnje vrijeme, što je vama najvažnije, na što svi mi, pokreti, udruge i zajednice, moramo obratiti pozornost kako bismo ostvarili zadaču koja je pred nama. Kako danas možemo djelotvorno posredovati vjeru?«

Reći ću samo tri riječi. Prva: *Isus*. Što je najvrednije? Isus. Ako idemo naprijed samo organizacijom, ili drugim stvarima, lijepim stvarima, ali bez Isusa, ne idemo naprijed, ništa ne ide. Isus je važniji. A sada bih vas htio malo ukoriti, ali bratski, među nama. Svi ste vi na trgu uzvikivali Franjo, Franjo, papa Franjo! A Isus, gdje je on bio? Ja bih želio da uzvikujete: »Isus, Isus je Gospodin i tu je među nama!« Odsada nadalje nema više Franjo, već Isus!«

Druga je riječ: *molitva*. Promatrati lice Gospodinovo, ali nadasve – a to je povezano s onim što sam prije rekao – osjetiti da nas Bog gleda. On nas je prvi pogledao. Moje je iskustvo ono što osjetim pred svetohraništem kada, navečer, molim pred Gospodinom. Ponekad malo zadrijemam, to je tako – napor i dana nas iscrpe. Ali On me razumije. Osjećam se jako ohrabrenim kada pomislim da me On gleda. Mi mislimo da moramo moliti, govoriti, govoriti, govoriti... Ne, dopustimo da nas Gospodin

Tri riječi

www.mtzl.com

gleda! Kada nas On gleda, ulijeva nam snagu i pomaže nam da ga svjedočimo – jer pitanje je bilo o svjedočenju vjere, zar ne? Najprije Isus, a zatim molitva – osjetit ćemo da nas Bog drži za ruku. Naglašavam vrijednost toga: dopustiti da nas On vodi. To je važnije od svake računice. Bit ćemo dosljedni navjestitelji ako dopustimo da nas On vodi. Prisjetimo se Petra. Vjerojatno se odmarao kada je imao viđenje – gledao je veliko platno sa svim vrstama životinja i čuo da mu Isus nešto govorи, ali nije razumio. U tom su mu se trenutku približili neki nežidovi, pozivajući ga da pode s njima u neku kuću. Uvidio je da je Duh Sveti bio nazočan. Petar je dopustio da ga Isus povede i dogodila se prva evangelizacija nežidova, naroda koji nije bio židovski: nešto nezamislivo u ono vrijeme (usp. Dj 10,9-33). I tako kroz čitavu povijest, čitavu povijest. Dopustiti Isusu da nas vodi. On je lider, naš lider je Isus. I treće: *svjedočenje*. Isus, molitva – molitva, dopustiti da nas On vodi – a zatim svjedočenje. No želio bih nešto nadodati. Ovo – dopustiti Isusu da nas vodi – vodi nas

**Mi mislimo
da moramo
moliti, govo-
riti, govoriti,
govoriti... Ne,
dopustimo da
nas Gospodin
gleda!**

do Isusovih iznenađenja. Mogli bismo pomisliti da evangelizaciju moramo programirati za stolom, razmišljajući o strategijama, planirajući. Ali to su sredstva, neznatna sredstva. Važan je Isus, važno je dopustiti mu da nas vodi. Poslije toga možemo razmišljati o strategijama, ali to je manje važno. I na kraju svjedočanstvo, komuniciranje-posredovanje vjere može se učiniti jedino svjedočenjem, a to znači ljubavlju. Ne našim zamislama, već živeći Evandelje koje po Duhu Svetom živi u nama. To je poput sinergije između nas i Duha Svetoga koja vodi ka svjedočenju. Kao što je rekao Ivan Pavao II., pa i Benedikt XVI., današnjem su svjetu potrebni svjedoci, a ne toliko učitelji, svjedoci! Ne puno govorenja, već govora životom: dosljednost u životu, da, dosljednost u životu. Životna dosljednost, a to znači živjeti kršćanstvo kao susret s Isusom koji će nas odvesti drugima, a ne kao nekakvu društvenu činjenicu. U društvu smo takvi, kršćani smo, zatvoreni u sebe. Ne, to ne! Svjedočenje! ■

(Odgovor pape Franje na susretu s crkvenim pokretima i zajednicama 18. svibnja na Trgu sv. Petra)

Prava inteligencija je ljubav

TE JE RIJEČI PONAVLJAO ORESTE BASSO, JEDAN OD NAJBLISKIJIH SURADNIKA CHIARE LUBICH, PREMINUO 14. TRAVNJA OVE GODINE U 91. GODINI ŽIVOTA ▶ **Tanino Minuta**

"Rat je bio velika trauma. Vidio sam rušenje čovještva u bratobilačkim ratovima, punim mržnje. Trebalo je sve obnoviti, ali nije bilo temelja. Dolazilo se do zaključka da je ljudski rod takav kakav je. Kakvog smisla ima život? Koliko li se rješenja predlagalo! Sve su to bile utopije, novi oblici moći. Velikih idealova više nije bilo. Stvorila se ispraznenost od svega. Za mene je jedina vrednota koja ostaje bila obitelj, raditi dobro svoj posao." Tako je govorio Oreste Basso o vremenu nakon Drugog svjetskog rata, kada je bio student u Miljanu. U studentskoj kantini, kamo je navečer odlazio, upoznat će neke od prvih prijatelja u velikoj pustolovini koja ga je čekala. To su Piero Pasolini, Giorgio Battisti, Danilo Zanzucchi, Guglielmo Boselli, Alfredo Zirondoli... Razgovarali su o Maritainu, o neotomizmu, o umjetnosti, glazbi, zajedno su odlazili na koncerte u Mali milanski teatar ili u Scaliju. A onda su susreli Ginettu Cagliari, jednu od prvih Chiarinih prijateljica, koja je iz Trenta dolazila u Milano kako bi navijestila otkriće idealova "koji nijedna bomba ne može srušiti –

Oreste Basso:
**"Mudri smo
doista ako
ljubimo,
uistinu smo
inteligentni
ako ljubimo".**

Boga". To je vrijeme vrvjelo od obnovitelja svih vrsta, ali Ginettin navještaj je za mladoga inženjera bio "najjači od svih drugih oružja: u tome sam naslutio snagu koja će svijetu vratiti mir, napredak, nadu." Ništa manje!

Oreste Basso bio je uz Chiaru Lubich od pedesetih godina prošlog stoljeća svjedok razvoja Pokreta fokolara. Godine 1981. zaređen je za svećenika, a 1996. je izabran za dopredsjednika Pokreta, pa je time imao ključnu ulogu u trenutku smrti

utemeljiteljice, 14. ožujka 2008. Rodio se u Firenci, u obitelji koja mu je prenijela zdrave životne vrednote. Iako su njegovi interesi bili pretežno humanistički, diplomirao je inženjerstvo. Kad je imao 26 godina, počeo je raditi u tvrtki Breda u Sesto San Giovanni, blizu Milana. Nalazimo se u vremenu neposredno nakon rata. Oresteu je bratska ljubav postala put za izgradnju boljega svijeta. Bez oklijevanja, s inženjerom Battistijem i znanstvenikom Pasolinijem nastojao je i u Milano

prenijeti iskustvo fokolarina iz Trenta. Uzeli su u najam jedan stan i počeli živjeti kao fokolar. Godina je 1951. Jedan događaj za Oresteja je bio velika lekcija. Vraćajući se iz Puglie već je bio ušao u vlak za Milano, kad se sjetio da mu je jedna osoba iz toga grada pisala moleći ga za pomoć. Odmah je izišao, potražio tu osobu i posvetio joj se. Tako je za Milano krenuo sljedećim vla-kom. No, već na narednoj postaji vlak se zaustavio jer se dogodila teška nesreća. Prethodni je vlak iskliznuo iz tračnica. Bilo je mrtvih i ranjenih. "Što bi se dogodilo da nisam napravio taj čin ljubavi", pitao se Oreste.

Nekoliko godina kasnije od inženjera Bassa tražilo se da ostavi posao i preseli se u Rim, u centar Pokreta. "U to sam vrijeme imao dosta visoku plaću, a osim toga htjeli su me imenovati direktorom još jednoga poduzeća. Na putovanju vlakom iz Rima prema Milanu glavom su mi prolazili svi argumen-ti suprotne predloženom planu. Dati otkaz bez prethodne naja-ve? Nije bilo moguće zbog ovoga, nije bilo moguće zbog onoga... zbog poslova koje sam započeo, zbog drugih stvari, ma kako mogu odmah otići, pitao sam se. Bilo bi potrebno barem 5 dana, a ja sam morao ostaviti posao odmah. Ovdje treba imati vjeru, zaključio sam. Stigavši u Milano, čim sam sišao s vlaka, susreo sam direkto-ra jednog sektora. Pozvao me na kavu. Bila mi je potrebna nakon noćnog putovanja! Rekao sam mu: 'Moram napustiti Bredu'. Pogledao me žalosno, ali je bio delikatan i

nije ulazio u detalje. Otpratio me pravo k generalnom direktoru i rekao mu za moju odluku. 'Otići odmah? Nemoguće! Pripremamo otvaranje novog postrojenja. Ali zašto želite otići?' Pojasnio sam da je riječ o pitanju osobne naravi. Oni su se bojali da to ima veze s poduzećem. Ponovio sam da je to moja stvar, razlog višeg reda. Nikad nisam govorio o svojim odabirima. Direktor mi je rekao: 'Razumjeli smo, razlozi zbog kojih želite otići ne odnose se na ovozemaljsko, nego na ono gore. Ali, ako vam je plaća premala, ja otvaram sef, a vi mi recite koliko želite. Novac je ovdje, recite mi što želite, ali ostanite kod nas.' Ponovio sam da novac nije u pitanju. Zatvorio je sef i pozdravili smo se. Kasnije sam saznao da su naručili privatnog policijskog istražitelja kako bi saznali jesam li otišao u konkurentsku tvrtku. Dopustili su mi odlazak i počela je nova pustolovina." Pustolovina života uz utemeljite-ljicu Fokolara za njega je opipljivi dokaz Božjeg djelovanja u povijesti. Među njegovim sjećanjima izdvajamo putovanje s Chiarom početkom šezdesetih godina u Istočnu Njemačku. Da bi se odgovorilo na manjak liječnika u tamoznjim bolnicama, otišla su dva liječnika, Enzo Fondi i Giuseppe Santachè, zajedno s Natalijom Dallapiccola, prvom Chiarinom sljedbenicom. U avionu je Chiara sjedila do prozora i nakon trenutka sabranosti zamolila je list papi-ra. Oreste je pretražio svoj fascikl, ali nije našao drugo do jednu kovertu, na koju je ona odmah

CH. Aribit (3)

**Gore: Oreste
pedesetih
godina glumi
u komediji na
marijapoliju
u Fiera di
Primiero.
Lijevo:
Ljeto 1977.
Oreste (prvi
gore lijevo)
s Chiarom
Lubich i
drugim
fokolarinima iz
prvih vremena**

počela pisati. "Život./ Radosti i boli,/ nade,/ ostvareni snovi./ Zrelost života i misli./ Stabilnost./ Osjećaj dužnosti/ i poziv pun lju-bavi Odozgor,/ na što odgovara-mo dosljednošću našega života./ Napori./ Gorljivost i postignuća./ Oluje./ Pouzdanje u Boga:/ Samo Bog./ Gore. Dolje./ Olujne kiše,/ duboki korijeni./ Plodovi, plodovi, plodovi.../ Zamagljenje duše:/ "Bože moj, Bože moj..."/ Potom, nježna nebeska glazba,/ dale-ka./ Potom sve bliža./ Tutnjava bubnjeva:/ pobjeda! Dug je život,/ raznoliki puti,/ blizu je cilj./ Sve,/ svaka stvar,/ uvijek,/ ima,/ imala je,/ samo jedan usud:/ jedinstvo s Tobom."

Te riječi slika su Chiarina života. U njima je Oreste našao sigur-nost da će rana podijeljenosti dvije Njemačke jednoga dana biti zaliječena, možda i do-prinosom karizme jedinstva. Pozdravivši jednoga dana prijatelje, Oreste je ponavljaо: "Pouzdajite se više u Isusa nego u svoje snage. Pouzdajite se više u karizmu nego u ono što vide vaše oči. Mudri smo doista ako ljubimo, uistinu smo inteligentni ako ljubimo. Prava inteligencija je ljubav". ■

Sarajevski razgovori

SKUPINA PRIJATELJA RAZLIČITIH UVJERENJA VODILA JE
DIJALOG U GRADU SIMBOLU ▶ **Dina Perkov**

Sarajevo je još uvijek mitsko mjesto, u smislu patnje ljudi, besmislenosti rata, kao i svakodnevnog izazova suživota različitih naroda i vjera. Na većernjoj šetnji prijatelja 4. dijaloga¹ koji su ovdje došli iz Ljubljane, Zagreba, Križevaca, Beograda i Splita lice ovoga tako posebnog grada pokazalo je svoju živost i dinamičnost kroz vrevu ljudi na ulicama, ljubaznost, neposrednost i urođeni humor bosanskog čovjeka. Na njegovim ulicama u središtu grada dobivao se dojam pomirenja, napretka i sretnog suživota različitih kultura. No, domaćini su nas upozorili da je

Goran Dedić:
"Ja sam poslovan čovjek i nisam bio nikakav medij da se to uhvati za mene".

Bosna i Hercegovina po razvijenosti zadnja u Europi, da ima 500 tisuća nezaposlenih, da 70% mladih želi otici jer tu ne vide budućnost, te da već počinju problemi s isplatom mirovina. Narod je za suživot, ali država ne funkcioniра. "Previše nas toga bombardira", kažu.

U nemoći da nešto učine oni i u najtežim situacijama znaju biti duhoviti i potužiti se: "Gavrilo, Gavrilo, zašto si tada pucao? Da nisi sad bismo bili južna Njemačka!"²

SJEĆANJE NA RAT

Sarajevo je svoje vanjske ratne rane zaliječilo. Zgrade su uglavnom obnovljene, no ne može se tek tako proći pokraj označenih mjesta stradanja ljudi, primjerice kod gradske tržnice. Ne može se proći središnjom ulicom, a da se ne spomene 11 541 crvenu stolicu u znak isto toliko poginulih u ovome gradu za vrijeme njegove opsade, među kojima je 1600 djece. Ni u našoj se skupini ne može započeti dijalog, a da se preskoči to vrijeme.

Narednog dana na vidikovcu "Kod Bibana" Goran Dedić govorio nam je o životu u opkoljenom gradu. Rane su to koje se ne mogu opisati. "Čitavo vrijeme

gajili smo nadu da će to prestati, da se to ne može dogoditi. Jer kako će međunarodna zajednica dopustiti da Sarajevo ostane zimi bez struje! Imali smo plinovod i svi smo se prije rata grijali na plin, no u ratu je bio zatvoren, a tako i voda, što nam je najteže palo. Dolazili smo po vodu uvijek zajedno. Djeca su ostajala sama, a granate su najčešće padale na redove za vodu." Goran s gorčinom priča o ljudskom poniženju koje je osjećao pri pomisli da ga netko ima na nišanu. "To je ono što nas i dan danas boli. Žedni smo bili i gladni. Kad je dijete gladno i plače, a vi mu nemate što dati, to je vrlo teško. Zima 1992. bila je toliko hladna da smo svi zbijeni spavalci u jednoj prostoriji, a na termometru – 10°C."

Kad su se u proljeće 1997. ozbiljno pripremali otpotovati u Ameriku, susjedi su ponudili da njihov sin ode u Italiju sa skupinom djece. Dobri ljudi donirali odmor, rekli su im. Tako je počela nova avantura. Goran nastavlja: "Ja nisam išao u Ameriku samo zato što sam u tim 'dobrim ljudima' i preko njih našao nešto veliko, jednu snagu, spoznaju da imam nekoga s kim mogu podijeliti sve, na koga se mogu osloniti. Nakon niza čudesnih događaja, to smo ljeti sudjelovali na marijapolju u Bohinju."

ZAJEDNO U BOHINJU

Upravo je marijapoli u Bohinju zajednički nazivnik, mjesto gdje se svatko od sugovornika susreo s idealom jedinstva i gdje je

u onim teškim godinama zatrala nada u nešto novo. "Bohinj je bio mjesto našega druženja, stvaranja jednog novog zajedništva. Tragovi su to bili nevjerojatni i to baš za mnoge iz Bosne. Zato smo se poželjeli opet okupiti, sjesti i razgovarati onim istim rječnikom ljubavi, prijateljstva, idemo pokušati – koliko god je sve teže – da se ipak sve češće viđamo", izrazio je povod dolasku u Sarajevo zagrebački odvjetnik Zdravko Dujmović. I Goran se vraća na susret u Bohinju: "Ljudski vokabular je siromašan da se objasni što je bio taj susret. Ja sam poslovan čovjek i nisam bio nikakav medij da se to uhvati za mene. Što je taj Bohinj, što je to što čovjeka od 46 godina do te mjere zahvati da se ne želi više vratiti? To je nutarnji duhovni proces, to je tako na mene utjecalo da nemam riječi kojima to opisati." U razgovor se uključuje Anica iz Beograda: "Mi nismo imali užas koji ste vi imali, imali smo i vodu i struju, ali za cijelu plaću smo mogli kupiti 21 mlijeka. Poslije su izašli tenkovi na ulice. Vi ste doživjeli njihovo djelovanje, a mi smo ih samo gledali pa smo se smrzli. U Bohinju smo bili iznenadjeni što je u školi bilo toaletnog papira, a mi smo u redu čekali za njega, kao i za sve ostalo. Bilo nam je važno dovesti djecu, da ih suviše dugo ne izlažemo raznim indoktrinacijama. Mi obični ljudi znali smo da istina nije to što se govori u medijima, ali uvijek se nađe plodno tlo na kome će zlo niknuti."

Rudi podsjeća na veliki kontrast što su ga doživljavali ljudi pristigli iz država zahvaćenih ratom, kad su se svi zajedno našli u Bohinju: "U življenoj međusobnoj ljubavi izgradilo se nešto zbog čega su čak i muškarci plakali kad smo se rastajali".

DIJALOG

Mladi psiholog Stanislav koji je nedavno bio u Svetoj Zemlji smatra da je, pored svih poteškoća što ih prolaze, najbitnije očuvati odnose koje imaju u zajednici Pokreta fokolara, jer to izgrađuje ljudе. "Najbitnije je stvoriti mikrosferu i iz toga djelovati šire. To mi možemo i moramo, to je

Sarajevo je još uvijek mitsko mjesto u smislu svakodnevnog izazova suživota različitih naroda i vjera. Na slici: neki od sudionika sarajevskih susreta

naš put. Svako društvo treba masu koja će ga pokrenuti, ali protesti nisu pravi put. Odnosi koje mi imamo, a zasnovani su na ljubavi i na zajedništvu, mijenjaju ljudе. Imam 28 godina i stvarno mogu reći da ne vidim budućnost, ali puno je lјepše reći da je vidim, i vidim je na tom tragu."

Sonja je profesorica na Muzičkoj akademiji u Beogradu. Svoje je iskustvo darovala na popodnevnom susretu u Katoličkom školskom centru: "Iskustvo dijaloga o kojem govorimo dobiva smisao ako se dogodi u svima nama. Zato smo danas ovdje i zato dijelimo najintimniji dio svoga

IS Arhiv (2)

riječima koje su obilježile njezin život: "Chiara nam je rekla da nije grijeh ne prakticirati vjeru, jer je možda nismo imali prilike ni upoznati, ali je grijeh ne ljubiti". U nastavku je Emina iz Sarajeva sažela razlog njezina odazivanja na ove susrete: "Dolazim zbog jedne rečenice iz klasike, u prijevodu: 'jao samome'. Sami ne možemo ništa, zajedno možemo nešto, jer smo zajedno jači", što su pljeskom potvrdili svi nazočni.

bića s drugim ljudima. Za nekoga tko dolazi iz Beograda posebno je uzbudljivo moći to doživjeti u Sarajevu. Poslije strašnih godina koje ste živjeli, vjerujete li da je bilo onih koji su s vama patili, koji su se budili, protestirali? Ali naš je glas tada bio tih, zagušen, pod pritiskom kanonade medija koji su nas neprekidno trovali.

Rat je svima nama bio strašan i mi ni ne razumijemo zašto nam se to dogodilo, zašto se probudio toliko divljih zvijeri s kojima smo se borili. Ta zvijer postoji i u svakome od nas. Kad moramo zaštiti nemoćno dijete pod granatama, onda se svašta u nama budi. Osjećaj neprijateljstva je prirođan, iako se borimo protiv njega. Ja sam se nakon rata sretala sa svojim dragim kolegama koji su doživjeli sarajevski pakao. Shvaćala sam njihovu ogorčenost i rezerviranost. Oni nisu znali da je naše Udruženje kompozitora poduzimalo razne akcije, pokušavajući nešto učiniti. Bilo im je drago kad su to čuli. Shvaćam

koliko je dubokih rana u svima nama. Pitam se kako ćemo ih zaliječiti i kako ćemo našu djecu zaštiti da se i njima ne dogodi mržnja. Mislim da je naš put da zaista zajednički gradimo ljubav, prema osobama koje srećemo svakoga dana, kojima pružamo ruku, koje nešto od nas očekuju ili od kojih mi očekujemo. Nadam se da ćemo u tome uspjeti. Ja vjerujem u čovjeka.

Danas živimo svoju malu umornu svakodnevnicu u ovom vremenu krize. Ja mogu živjeti samo svoju svakodnevnicu. Kao profesorica srećem se s mlađim ljudima, što smatram ogromnom privilegijom jer oni me nadahnjuju. No, oni imaju i potrebe da im se izade u susret, da im se pruži ruka kad im je teško, da ih se pogura kad su neodlučni... Ponekad je dovoljna samo jedna normalna topla riječ. To je moja vježba i način kako ja živim, i zato mi je Pokret fokolara tako blizak."

Svoje snažno svjedočanstvo Damjana iz Ljubljane započela je

Zdravko Dujmović:
"Želimo svima darovati naše iskustvo zajedništva, osobito onima koji su nas u vrijeme rata i nakon njega obasipali činima solidarnosti".

PLANOVİ

Završni razgovori vodili su se dan kasnije, kod gostoljubive obitelji Mustapić, uz jelo s roštilja.

Zdravko iz Zagreba prenio je želju mnogih sudionika susreta u Rimu³ da dođu u Sarajevo.

"Bosna i Hercegovina je za sve njih – kao i za nas – fascinacija koju neki nisu osobno upoznali. Cilj nam je učvrstiti našu vezanost, upoznati i podržati aktivnosti, dati nove impulse, te produbiti goruće teme bratstva i solidarnosti. Želimo svima darovati naše iskustvo zajedništva. Osobito to dugujemo onima koji su u vrijeme rata i nakon njega s nama dijelili nepravde, nemoć, te nas obasipali činima solidarnosti. Otvorit ćemo vrata i novima, neka i oni uživaju u ovoj logici koja nikoga ne može povrijediti i koja gradi novo društvo." ■

¹ Četvrti dijalog u Pokretu fokolara odnosi se na dijalog s osobama nevjerskih vjerenja

² Odnosi se na Gavrila Principa, atentatora na austrijskog prijestolonasljednika Franju Ferdinanda, što je bio povod za početak Prvog svjetskog rata.

³ Vidi Novi svijet br. 5/2013., str. 9

Od 10. do 13. lipnja u Castel Gandolfu održao se peti međunarodni seminar židovsko-kršćanskog dijaloga u organizaciji Centra za međuvjerski dijalog

Pokreta fokolara i u suradnji s raznim skupinama nazočnih Židova. Sudionici su već godinama zauzeti u ovom dijalogu, pridošli iz SAD, Italije, Argentine i Urugvaja. Mnogi od njih surađuju u zajedničkim projektima, kao skupina koja godinama radi pri sveučilištu Fordham, jednome od najvećih u New Yorku, kao i u Urugvaju i Argentini.

U Argentini je nedavno objavljena knjiga iz pera dva autora, Židovke Silvine Chemen i kršćanina Francisca Canzanija, suodgovornog za Pokret fokolara u Buenos Airesu. To je posve nov tekst takve vrste, plod iskustva i vrlo prikladan za formaciju u zrelom i plodnom dijalogu.

Naslov susreta bio je "Imitatio Dei" (Slika Božja), što je središnji pojam u Svetom pismu i temelj vizije čovjeka kao stvorenja koje je u svojoj biti u odnosu, čiju duhovnu dimenziju treba promatrati zajedno s tjelesnom, društvenom i povijesnom.

Za razliku od prethodnih simpozija (2005. i 2007. u Rimu, 2009. u Jeruzalemu i 2011. u Buenos Airesu), ovaj se susret može nazvati pokusom uže skupinom ljudi koji već godinama idu zajedno na putu jedinstva. Tražimo nove oblike dijaloga kojima ciljamo još dublje, nadilazimo paralelne razgovore, kako se to obično radi, rekla je Silvina Chemen iz zajednice "Bet-El" iz Buenos Airesa. Treba se suočiti s izazovima, uzeti tekstove jedni drugih i komentirati ih: Židov kršćanski tekst, primjerice Chiare Lubich, a kršćanin tekst iz židovske mistike. Izbjegava se akademski pristup i radije se istiću učinci koje ti tekstovi imaju na svakoga od sudionika.

Mario Burman, predsjednik židovske udruge za međuvjerski dijalog, dugo godina zauzet u dijalu- gu s kršćanima: "Susret je vrlo zanimljiv, jer ovaj pokušaj da uđemo u tekstove jedni drugih podrazumijeva korak naprijed u dijalogu. U stvari, nije to samo uzajamna razmjena vlastitih iskustava, nego i komentiranje iskustva drugoga, što ono proizvodi u onome tko o njemu razmišlja."

Poznati rabin koji je sudjelovao na susretu rekao je: "Moram reći da već godinama sudjelujem na

fotoatelco.wordpress.com

**Skupina
Židova i
kršćana koji
su sudjelovali
na seminaru.
"Tražimo nove
oblike dijaloga
kojima ciljamo
još dublje,
nadilazeći
paralelne
razgovore."**

Židovi i kršćani zajedno

NOVA ETAPA NA PUTU DIJALOGA
IZMEĐU ŽIDOVA I KRŠĆANA

međuvjerskim događanjima, ali nikada na susretu kakav je ovaj. Rijetko se može zajedno susresti 4 rabina različitih židovskih struja i veliku skupinu laika stručnjaka u temama tipičnima za dijalog koji koriste posve originalnu metodologiju.

Obično svaki sudionik govori o svojoj religiji, komen- tira svoje tekstove i upućuje na svoje autore. Ovoga su puta kršćani komentirali židovske tekstove a Židovi kršćanske. Nisu to bila promišljanja uzeta iz knjiga poznatih mislilaca ni teologa, nego više produbljenja usredotočena na utjecaj koji ovi dokumenti imaju na čitatelja: osobito duhovni utjecaj dubokog sadržaja."

Susretu je nazočio i rabin Abraham Skorka, rekt- tor rabsinskog sjemeništa u Buenos Airesu, koji je napisao knjigu pod naslovom "Na nebu i na zemlji" s tadašnjim kardinalom Bergogliom, a današnjim papom Franjom.

U srijedu 12. lipnja sudionici seminara sudjelovali su na Papinoj generalnoj audijenciji. Papa ih je na kraju pozdravio, zanimalo se za seminar i preporu- čio se u molitve. ■

focolare.org

Putovanje u čovjeka

Svoje putovanje predsjednica i dopredsjednik Fokolara započeli su od istočnog dijela Njemačke, koji se podudara s granicama nekadašnje DDR.

Prema istraživanjima jednog od najvažnijih časopisa u Njemačkoj, bivša DDR danas je najateističiji dio svijeta. Samo 8,2 posto stanovništva vjeruje u osobnog Boga, 46,1 posto kaže da ne vjeruje i da nikad nisu vjerovali u nikakvog Boga.

U Pokretu fokolara ovo je uvijek bio poseban dio svijeta.

U Leipzigu se otvorio prvi fokolar iz "Željezne zavjese" 1961.

Na poziv mjesnog biskupa došli su fokolari lječeći raditi u katoličku bolnicu. Godinu dana kasnije došle su fokolarina i lječnica Margreth Frisch i prva fokolarina Natalia Dallapiccola, koja se prijavila kao kućanica doktorice.

Iz istočne Njemačke ideal jedinstva se širio i na druge komunističke zemlje: Sovjetski Savez, Poljsku, Mađarsku i tadašnju Čehoslovačku.

Chiara je imala posebnu naklonost prema toj zemlji. Do 1969. godine devet je puta bila u Berlinu. Važan posjet bio je 8. i 9. studenog 1969., točno 20 godina prije pada Berlinskog zida. Tom je prigodom po prvi put opisala Djelo Marijino kao

TIJEKOM SVIBNJA I LIPNJA MARIA VOCE I GIANCARLO FALETTI MJESEC SU DANA BORAVILI U NJEMAČKOJ

► **Neven Novak**

Njemačka je vrlo raznolika i istočni dio u mnogočemu se razlikuje od sjeverozapadnog ili južnog.

Govorila je o jedinstvu Djela, bez obzira na zid i na bilo kakve granice.

Najveći izazov za Pokret u ovoj zemlji je i danas živjeti i navještati ideal jedinstva u posve ateističkom kontekstu, gdje je mnogim ljudima nepoznato i ime Isus.

Njemačka je vrlo raznolika i istočni dio u mnogočemu se razlikuje od sjeverozapadnog ili južnog. Prvi kontakti s Pokretom u sjeverozapadnoj Njemačkoj sežu u godinu 1957. Godinu dana kasnije otvorio se fokolar u Kölnu.

Vjerojatno nema dijela svijeta koji je Chiara tako često posjećivala (osim Švicarske), kao južni dio Njemačke. Gotovo sva putovanja od 1957. do 2004. imala su ekumenski karakter. U ovom dijelu nalazi se i gradić svjedočanstva Ottmaring.

Maria Voce i Giancarlo Faletti susreli su se s brojnim zajednicama Pokreta, s biskupima, s predstavnicima drugih pokreta i zajednica, s evangelicima, a sudjelovali su i na javnim događanjima.

Opći dojam ovoga dugog putovanja Maria Voce ovako je izrazila:

"Bilo je to putovanje u čovjeka, dakako, riječ je o njemačkom čovjeku, u čovjeka koji je toliko bogat darovima i talentima da mi je na određeni način prikazao sintezu čovječanstva. Zato je to bilo iznimno zanimljivo i lijepo putovanje.

Bio je pravi dar što smo započeli s istočnom Njemačkom, jer kad sam stigla tamo, osobito kad smo posjetili veliku prijestolnicu Berlin, bila sam vrlo uzbudjena. Zahvalila sam Bogu što mi je u

životu pružio prigodu da kratko živim u tri velike povijesne prijestolnice: u Rimu, koji nam razotkriva slavu povijest, Istanbulu, koji nam je otkrio mogućnosti susreta povijesti različitih naroda i Berlinu, koji nam je pokazao rane što ih povijest može zadati.

Istodobno mi je u Berlinu postalo jasno kako je svaki zid – dje-lo ljudskih ruku – osuđen na rušenje. Stoga, koliko god velike bile podjele, Bog je jači od njih. To mi se kasnije na putovanju potvrdilo, jer sam vidjela osobe s kojima smo se susretali, ali i mjeseta koja su u Pokretu izgrađena: Centre Marijapoli, posebno gradić Ottmaring. Ali i svaka lokalna zajednica, kao i svaka naša skupina postaju mjestom u kojem je moguć susret, u kojem se svi dobro osjećaju, bez obzira odakle su, koje su vjeroispovijesti, koje vjere – ili bez vjere – i ne okupljaju se kako bi raspravljali, već radi susreta. To smatram velikim plodom Božjim, koji djeluje neovisno o podjelama."

Giancarlo je posjet Njemačkoj primio kao dar: "Bilo je to putovanje u povijest, u ljudsku, ali i u Crkvenu povijest; u povijest Djela Marijina, jer me je boravak u Njemačkoj podsjetio na stare filmove o Marijopolijima 1958. i 1959. u kojima se vide velike skupine mladih Nijemaca, a njihova je prisutnost uz brojne mlade iz drugih zemalja izražava la raznolikost naroda.

Kasnije je naš ideal jedinstva stigao u Njemačku i navelikо se proširio. U međuvremenu,

Maria Voce:
"Upravo zato
što smo otkrili
ljepotu i
talente ovoga
kreativnog
naroda, učinilo
nam se da do
izražaja dolazi
kako je Bog
još veći od tih
talenata..."

današnja je Njemačka ujedinjena, ali se svejedno suočava s izazovima današnjice. Moglibismo reći da je Njemačka pravi koncentrat izazova s kojima se Europa danas susreće. Država u procватu, ali u borbi s ovim izazovima.

U susretu s brojnim ljudima odzvanjalo mi je jedno pitanje: Ima li karizma jedinstva što reći usred velikih, golemih, suprotnosti i uvjetovanosti suvremenoga doba i u ovom narodu?

Jedini odgovor je 'da', ima. To je 'da' dolazilo od predivnih ljudi koje smo susretali. To je bio odgovor."

Na odlasku iz Njemačke, Emmaus je u Ottmaringu željela ostaviti ovom narodu jednu važnu poruku, a odnosi se i na Pokret po čitavom svijetu.

"Upravo zato što smo otkrili ljepotu, talente, bogatstva ovoga

kreativnog naroda, naroda koji se zna organizirati, koji se temeljito suočava s problemima, iskrenog naroda koji ne ustupa pred poteškoćama i traži konkretne odgovore na pitanja; pred svim tim talentima učinilo nam se da do izražaja dolazi samo jedno, a to je da je Bog još veći od tih talenata te da oni, služeći Bogu tim talentima, mogu učiniti da Bog zasja na izvanredan način.

Osjetili smo da se svi moramo postaviti u tu novu dimenziju i reći: da, Bog nam je dao brojne darove, ali oni su njegovi, On je veći. A mi Božji narod u Njemačkoj (i u čitavom svijetu), imamo samo jednu zadaću: učiniti da Bog zablista i raditi s njim. Mislim da je to bio zaključak, to je bio dar koji mi je darovala Njemačka. Mislim da vrijedi i za druge." ■

Liječnik pred izazovom AIDS-a

DOPRINOS LIJEČNIKA IZ KONGA
IZGRADNJI BOLJEGA DRUŠTVA
ILI KAKO SE SVAKODNEVNO
SUOČAVA S AIDS-OM,
POSTAVLJAJUĆI BOLESNIKE
U SREDIŠTE

Specijalist sam za zarazne bolesti i referent za tu patologiju u bolnici u Kinšasi, gdje radim. Više od 30 godina sam u kontaktu sa seropozitivnim bolesnicima oboljelima od AIDS-a. Nastojim sudjelovati u preobrazbi okruženja u kojem živim. Stvaranje društva u kojem će čovjek biti u središtu članova zajednice bio je jedan od ciljeva mojega života. Odlučio sam postati liječnik kako bih služio svojoj braći. U radu sam se suočavao s velikim izazovima: uvjeti su postajali sve više ponižavajući a plaće beznačajne, što lijećnicima nije pomagalo u stjecanju profesionalne savjesti i u poštenom odnosu prema radu. Da bi se preživjelo bilo je potrebno raditi u međunarodnim organizacijama ili u privatnim klinikama. Mnogi moji kolege emigrirali su u Europu ili u SAD. I ja sam bio u napasti da se odselim, no nakon što smo žena i ja razmislili, odlučili smo ostati u svojoj zemlji i prihvatići situaciju kakva je: siromašne bolesnike, teške uvjete rada, nedostatak materijala a ponekad i pokušaje korupcije. Na početku smo se bojali da ćemo se zbog oskudnih higijenskih uvjeta zaraziti virusom. Nedostatak zdravstvenih ustanova nije nam davao nikakvo jamstvo da to toga neće doći. U to je vrijeme naša zemlja bila u punoj društveno-ekonomskoj i političkoj krizi. Nismo više primali pomoć od međunarodnih organizacija. Potom je izbio rat,

praćen mnoštvom dramatičnih situacija što ih svaki sukob nosi sa sobom. Imali smo velikih potreškoća u liječenju oboljelih od AIDS-a, ali smo nastavili i to je doista bila prilika da konkretno živim ljubav.

Našim smo se djelovanjem usredotočili na nekoliko aktivnosti usmjerenih na liječenje AIDS-a i na prevenciju. Za liječenje bolesnika, uz pomoć udruge Azione per un mondo unito (AMU), uspjeli smo izgraditi kompletan objekt za laboratorijsku analizu. Uz to, pokrenuli smo program liječenja na osnovi specifičnih lijekova, konačno dostupnih i u Africi i zajamčenih svima, pa i najsrodašnjima. Sve je to bio plod nedavnih odluka OUN-a u sklopu strategije borbe protiv AIDS-a.

Glede prevencije, pokrenuta je sustavna formacija odgojitelja sa zadatkom da se intervenira na psihološkom, sociološkom i moralnom planu kod mladih i obitelji, s ciljem postizanja promjene ponašanja. Potaknut je i razvoj proizvodnih djelatnosti, kako bi se poboljšala temeljna ishrana. Glavni sadržaj tečajeva sastoji se u davanju potpunih i točnih informacija o prijenosu i prevenciji bolesti. Zato se nastoji istražiti podrijetlo i posljedice virusa na imunološki sustav i sredstva za prevenciju.

Ohrabruje me to što radim zajedno s lijećnicima Pokreta fokolar i drugima koji kao i ja osjećaju da trebaju bolesnika postaviti na prvo mjesto.

(M. M. Kongo)

Stvorenim smo od ljubavi i za ljubav

POTREBAN
NAM JE
BRAT
KAKO
BISMO
DOŠLI DO
BOGA,
STOGA DO
ŽIVOTA,
DO SREĆE

CH-Artiv

▶ Igino Giordani

Gledajući ljudske stvarnosti Božjim okom bivamo iznenađeni koliko je upornog nastojanja potrebno kako bi se ljudi potaklo na vršenje dužnosti da ljube braću. To je kao da bi se trošila ogromna energija kako bi se ljudi uvjerili da im je dužnost živjeti, biti sretni i da im se isplati ne izumrijeti. Brat nije artikl koji treba tolerirati, nego sredstvo za život; on je život za nas. A nama je potreban kako bismo došli do Boga, stoga do života, do sreće. Bez brata bili bismo kao u gradu bez ulica. Ljudima koji idu pješice nebo nije dovoljno. Zato, kad susretneš brata i ljubiš ga, ti u tu ljubav automatski ucjepljuješ Božju ljubav, oslobođenje od zla, pristup dobru. Prestaje samoča, to зло koje donosi dosadu u velegradovima. I opet pronalazimo potpunost života za koju nisu dovoljna materalna dobra, dobivamo i duhovna dobra. Možda je u određenoj situaciji taj i taj brat protivan, težak, zatvoren... Tada ga ljubimo kao sliku trpećeg Krista, raspetog, napuštenog, mrtvog... te se u toj ljubavi i njegovi možebitni stavovi mržnje i

zlokobnosti pretvaraju u elemente otkupljenja. Naše nam patnje tada donose više dostojanstvo, čine nas Božjim suradnicima. A ta se blagodat onda izljeva u društvo, gdje se zloča ne iskorjenjuje topovima, ne obuzdava se policijskim snagama, nego se ukroćuje ljubavlju. Za to je dovoljno, u uredu i na nogostupu ili na bilo kojem mjestu, približiti se jednom ili više braći i oživjeti ono što jest život, zajedništvo.

Čovjek je stvoren od ljubavi, stvoren je za ljubav i živi onoliko koliko ljubi. Nije mu dovoljno biti ljubljen, a beskrajno je ljubljen od Boga. Zar nismo u vremenu zajedništva? Zajedništvo dostiže vrhunac u vrhovnoj zajedničkoj vrijednosti, a to je Krist među nama: u društvu, u uredimu i u bankama (čak...), u parlamentu (ni više ni manje...), i u laboratoriju, u crkvi i u kući. Zato se treba prihvati posla u ovom životu i ne tratiti vrijeme. Zajedništvo s bratom znači dati u zajedništvo dobra duha i dobra tijela: Oče naš na nebesima i kruh naš svagdanji na zemlji. To je otkrivena tajna po kojoj se ljudski suživot preobražava u uzlazan hod prema jedinstvu svih u Kristu. ■

Iz *Le due città (Dva grada)*,
Città Nuova, 1961.

Ujedinjena Europa za ujedinjeni svijet

GOVOR CHIARE LUBICH NA SUSRETU INICIJATIVE "ZAJEDNO ZA EUROPУ" U STUTTGARTU 8. SVIBNJA 2004. ► Chiara Lubich

Na želju Ivana Pavla II. za većom suradnjom među pokretima i zajednicama u Crkvi, izraženu na prvom susretu novih crkvenih pokreta i zajednica u Rimu 1998., Chiara Lubich je počela raditi na tom zajedništvu okupljujući ute-meljitelje i odgovorne za pokrete. Iz toga je nastala inicijativa "Zajedno za Europу" sa željom da se pridonese duhovnom jedinstvu europskog kontinenta. Iz njihova zajedništva proizšla je velika manifestacija u Stuttgartu, u Njemačkoj, koju su zajedno pokrenuli evangelički, katolički, pravoslavni i anglikanski pokreti i zajednice, 8. svibnja 2004. Bio je to val nade da je Europa sposobna za bratstvo i mir. Naredna manifestacija bila je 2007. u istom gradu, a prošle se godine održala u Bruxellesu.

(...) Utemeljitelji i očevi ujedinjene Europe nisu Europu smatrali posljednjim ciljem svojih napora za ujedinjenjem. Tako u "Izjavi Schuman" stoji: "Uz povećana sredstva Europa će i dalje ostvarivati jedan od svojim bitnih zadataka: razvoj afričkog kontinenta".

U njihovoj viziji Europa je obitelj bratskih naroda, no otvorena općoj zadaći. Europa želi vlastito jedinstvo kako bi doprinijela jedinstvu ljudskoga rada.

Jedinstvo ljudskoga roda!
Mogli bismo pomisliti da je jedinstvo ljudskoga roda isprazna nada.

Rekla bih da nije, jer je težnja prema ujedinjenom svijetu nadalje znak vremena.
Ujedinjenje pojedinih država u svijetu već postaje stvarnost i znak potrebe koja se više ne može odgađati.

Učvršćuju se odnosi među državama na svim kontinentima, kao što je nedavno osnivanje Afričke unije ili Pirinejsko-američke konfederacije. Neke međunarodne organizacije, počevši od Ujedinjenih naroda, i dalje imaju odlučujuću ulogu u upoznavanju, suočavanju i upravljanju osnovnim pitanjima koja dodiruju život naroda i zemalja, uz sudjelovanje svih država. Željeti ujedinjenu Europu da bismo stigli do ujedinjenog svijeta, mogla bi stoga biti jedna od završnih točaka našega razmišljanja ovdje u Stuttgartu.

Chiara Lubich i drugi protagonisti inicijative "Zajedno za Europу", nastale u želji da se pridonese duhovnom jedinstvu europskog kontinenta

Zato se upitajmo: koji je najbolji način da bismo išli u korak s vremenom, te s Bogom i njegovim planovima o Europi i svijetu.

Već smo ga navijestili i korisno ga je ponoviti: oživotvoriti odmah onu ideju-vodilju o općem bratstvu, učiniti to živeći "umijeće ljubavi" o kojem smo govorili. To se umijeće može i mora živjeti i u politici. Ono je neophodan uvjet da bismo stigli do ujedinjenog svijeta.

Podsjetimo se da i karizmatski pokreti, iako su prvenstveno vjerskog karaktera, nerijetko posebnu pozornost posvećuju politici, uključujući u vlastitu novost života građane, političare raznih stranaka, dužnosnike, diplomate, sve političke subjekte.

Cilj tih političara, pripadnika raznih pokreta, jest živjeti u stalnom bratstvu i na tom temelju otvoriti se dubokim, vječnim vrednotama čovjeka, a tek nakon toga djelovati u politici.

Političko zauzimanje za te je političare čin ljubavi, kojim odgovaraju na osobni poziv, žečeći odgovoriti na potrebe društva, na probleme grada, na patnju naroda, na potrebe svoga vremena.

Vjernik osjeća da ga na to poziva sam Bog, dok osoba drugačijeg uvjerenja odgovara na ljudsku potrebu koja odjekuje u njegovoj savjesti.

Ti se političari, nadalje, ne zadovoljavaju da ljube sami, već nastoje da i druge, saveznike ili protivnike, dovedu do toga da ljube, jer politika je odnos, zajednički projekt.

DN Arhiv (3)

Još jedan izraz bratstva u politici jest *ljubiti domovinu drugoga kao vlastitu*.

Čovječanstvo će postići najviše dostojanstvo kada se ne bude osjećalo skupinom naroda, često u međusobnom sukobu, već, po uzajamnoj ljubavi, jednim samim narodom, obogaćenim različitošću svakoga pojedinog, te zato čuvarom različitih identiteta u jedinstvu.

Sigurno, svi ti aspekti ljubavi, kojima se ostvaruje bratstvo, traže žrtvu. Zato je "znati nositi vlastiti križ" nezaobilazni uvjet (*sine qua non*) za ove političare.

Jer političar je, između ostalog, onaj koji mora prihvatići podjele, rascjepe i rane svoga naroda. Zato je dobro i korisno zaključiti susret u Stuttgartu "Zajedno za Europu" odlukom da svi mi, političari ili građani, želimo ozbiljno, vjerom evanđeoskog djeteta, graditi opće bratstvo u Europi, u vidu ujedinjenog svijeta.

Da, u vidu ujedinjenog svijeta! U tom nas poslanju, u našem duhu i u našem djelovanju, nadahnjuje Isusova oporuka, njegova duga molitva Ocu prije smrti.

Iz nje jasno proizlazi da je jedinstvo ljudske obitelji, kao dio plana Božjega još od stvaranja, sposobno nadići očite podjele, ne samo teritorijalne, nego i one koje su plod političkih izbora, te etničkih, vjerskih i jezičnih uvjetovanosti... (Usp 1Kor 12)

Polazeći od te pretpostavke razumije se da Isusova oporuka sadrži u sebi klicu svakog oblika integracije i jedinstva među

narodima: jedinstvo i metodu kako ga dostići – uzajamnu ljubav. Posljedica je odbacivanje diskriminacije, ratova, sporova, nacionalizama, zahtjeva za nacionalnim interesom i potreba da se svim narodima dadu na raspolaganje dobra stvaranja kao darovi Božji, misao o zajedništvu, o općem bratstvu na djelu.

Obraćajući se mlađima Ivan Pavao II. u *Poruci povodom 50-e obljetnice završetka Drugog svjetskog rata* (1995.) piše:

"Vama je povjerena zadača da otvorite nove puteve bratstva među narodima, za izgradnju jedinstvene ljudske obitelji (...). Neka u svijesti svih odzvanja poziv: Ljubi narod drugoga kao svoj!"

Dame i gospodo, braćo i sestre, članovi raznih pokreta i skupina.

Jedan političar, možda je ovdje među nama, nedavno nam je priopćio svoju misao o ovom danu u Stuttgartu i želimo da to postane nada: "Mnogi pokreti svojom vitalnošću prožimaju život kontinenta kao užarena podzemna magma. Ona treba probiti koru, tako da njihova vatra bude vidljivija, da se društvo prodrma i promijeni, osobito politički svijet. Treba stvoriti neku vrstu kratkog spoja koji će ih povezati i pomoći da pravi život utječe na društvo do te mjere da ga se ne može zanemariti.

Stuttgart bi mogao biti prilika za to."

Uz pomoć Gospodina neka tako i bude! ■

MLADI U RIO DE JANEIRU

RIO DE JANEIRO I ČITAV BRAZIL
OČEKUJU DVA MILIJUNA MLADIH NA
SUSRETU S PAPOM ▶ Dolores Poletto

Dok prelistavamo ovaj dvobroj Novoga svijeta, Jorge Bergoglio stupio je po prvi put na svoj kontinent kao papa Franjo, a stotine tisuća mladih hodočasnika preplavljaju ulice Brazila. Ovo je drugi Svjetski dan mladih u Južnoj Americi. Prvi se održao daleke 1987. u Buenos Airesu. Nadbiskup Rio de Janiera, mons. Tempesta, prije godinu dana odredio je da među 13 zagovornika Svjetskog dana mladih 2013. bude i Chiara Luce Badano.

Brazil je domaćin dva događaja svjetskih razmjera u relativno kratkom vremenskom razmaku: Svjetskog dana mladih u srpnju ove godine i Svjetskog nogometnog prvenstva u lipnju i srpnju 2014. Ta dva događaja izražavaju i brazilski identitet. Nije bez razloga Brazil nazvan domovinom zlatne kopačke. Premda je katoličanstvo po definiciji sveopće, upućeno svim narodima i kulturama, Brazilci s ponosom svjedoče da je ono u matrici njihova identiteta. Tome u prilog svjedoče brojna imena gradova i crkava, kao i spomenik Krista Otkupitelja koji se nalazi

u logu Svjetskog dana mladih (u nastavku SDM) 2013.

Bit će to dva snažna trenutka sveopćeg bratstva, ali i još mnogo više. Dok Svjetsko prvenstvo u nogometu podrazumijeva poboljšanje infrastrukture, javnog prijevoza i uređenje sportskih objekata, Svjetski dan mladih poziva na obraćenje srca.

Od 23. do 28. srpnja u Brazil će stoga biti uprti reflektori čitavog svijeta. Kako se pripremaju mladi u toj velikoj zemlji, pišu Maria i Leandro, koji su na prošlogodišnjem Genfestu u Budimpešti pozvali mlade na SDM u Rio de Janiero:

"Nastojimo prije svega dati naš doprinos u vrlo bogatom i raznolikom programu. Pripremamo muzikl o Chiari Luce Badano i susret s njezinim roditeljima koji će tih dana biti u Riju. Sudjelujemo i u pripremi mnogih drugih događanja, kao što je klanjanje u crkvi na Copacabani, potom u postavljanju izložbi, pripremi predstava. Pripreme traže nadasve da radimo s Bogom i u Bogu jer dođu i trenuci umora, kad prevlada nervozna. Nastojimo uvijek pozorno

saslušati drugoga, sačuvati ljubav i strpljenje, pa i onda kada ozračje postane napeto. Sigurni smo da će upravo to svatko ponijeti u srcu nakon dugih mjeseci priprema. Za nas, mlade iz Pokreta fokolara, ovaj poziv na sudjelovanje na SDM je poseban jer ga je najprije uputio Benedikt XVI., a potom ga ponovio papa Franjo. Ne zaboravljamo prvi poziv blaženog Ivana Pavla II. koji je želio i započeo SDM. Poziv je to da hodimo s papom Isusovim stopama i da zajedno slavimo osjećaj Božjeg sinovstva.

S velikom smo spremnošću radiosno prionuli na posao. Gdje je Crkva, tamo je i naše mjesto. SDM otvara nova obzorja, preobražava nas, pomaže nam rasti u vjeri i osnažuje nas u poteškoćama što ih svakodnevno susrećemo na fakultetu, na poslu, kod kuće itd. Ostavlja trag u srcima mladih koji sudjeluju i sigurni smo da će tako biti i ovdje. Djelići svijeta koji će u srpnju biti u Rio de Janiero bit će svjedočanstvo jedinstva." Glazbena skupina Gen Rosso od svibnja se nalazi na turneji po

Brazilu. Preko projekta "Jaki bez nasilja" susreću mlade u mnogim brazilskim gradovima. Ulaze i u mnoge terapeutiske zajednice, gdje se mladi odvikačaju od najrazličitijih oblika ovisnosti. Zajedno s njima, radeći u različitim radio-nicama (sviranje, pjevanje, ples, teatar, scenografija, zvuk, rasvjeta) svaki put iznova stvaraju muziski Streetlight. Zadnja izvedba bit će pred papom Franjom 27. srpnja, s mladima iz zajednice Fazenda da Esperança, utemeljene na evanđeoskom stilu života nadahnutom na duhovnosti Chiare Lubich. U dnevniku s njihove turneje pročitali smo među ostalim i dva dojma mladih. "Jedan od mladića koji je pjevao u zboru zahvalio nam je riječima: 'Vratili ste Boga u moje srce', a mlada balerina: 'Zahvaljujući vama povjerovala sam da imam budućnost pred sobom i da nešto vrijedim'. U srcu osjećamo veliku zahvalnost istinskom Tvorcu ovoga što se zbiva. Bog nastavlja činiti čuda. Uistinu izgleda da se ovdje u Brazilu Bog vraća u modu i mi smo tome svjedoci..."

**Svjetski dan
mladih otvara
nova obzorja,
preobražava
nas, pomaže
nam rasti
u vjeri i
osnažuje nas u
poteškoćama
što ih
svakodnevno
susrećemo**

Iz Hrvatske će na Svjetskom danu mladih sudjelovati skupina od oko 300 mladih, zajedno sa zagrebačkim pomoćnim biskupom mons. Mijom Gorskim. Među njima je i naša suradnica Sara Mikić koja nam je prije puta poručila: "Jako se veselim što ću vidjeti papu Franju. Raduje me pomisao na susret s mladima iz cijelog svijeta, među kojima će biti i mnogi iz Pokreta fokolara. Sve ću vas u svom srcu ponijeti u Rio de Janiero!" ■

Dragi mladi, ne zakopavajte talente, darove koje vam je dao Bog! Ne bojte se sanjati velike snove!

(Papa Franjo, Tweet, 26. travnja 2013.)

Dragi prijatelji, Krista ne zanima koliko se puta u životu pokolebate i padnete, nego koliko puta ustanete. On ne traži izvanredna djela, nego želi da njegovo svjetlo blista u vama. Ne zove vas jer ste dobri i savršeni, nego jer je On dobar i želi vas učiniti svojim prijateljima.

(Papa Benedikt XVI. – molitveno bdjenje u Njemačkoj, 2011.)

Znajte, kvaliteta izbora mjeri se u teškim trenucima, u trenucima kušnje. Ne postoje prečaci prema sreći i svjetlu! Samo Isus nam daje odgovore koji ne zavaravaju i ne razočaravaju!

(Papa Ivan Pavao II. mladim Poljacima u Plovdivu, 26. svibnja 2002.)

Ne bojte se, jer Isus je s vama! Ne bojte se da će te se izgubiti: što se više budete darivali, više će te pronalaziti sami sebe!

(Papa Ivan Pavao II. mladima Rima, 21. ožujka 1997.)

Bez dinamike nema života

RAZGOVOR S MARIJOM FABJAN KOJA JE PRIJE NEKOLIKO DANA DIPLOMIRALA NA SVEUČILIŠNOM INSTITUTU SOPHIA U LOPPIANU

► **Đina Perkov**

Nakon završenog studija, kako bi svojim riječima izrazila posebnost Sophije?

Osim što je nastao iz kulture jedinstva, Institut je poseban po tome što ne nudi samo studij nego i život, a to znači da se naglašavaju odnosi (između studenata, između profesora, profesora i studenta i drugog osoblja). Uvjet da se dođe na Sophiju je predispozicija otvorenosti, biti otvoren za druge, slušati drugoga, jer ovdje dolaze studenti iz čitavog svijeta, različitih kultura i vjera, znači suživot je vrlo zahtjevan. Primjerice, na mojoj godini bila jedna budistkinja, Metta iz Tajlanda.

Kako si došla na Sveučilišni institut Sophia?

Od malena sam u Pokretu fokolaru, i dok sam bila GEN 3, već se počelo govoriti o tom studiju. Meni je to izgledalo nedohvatljivo. Kako sam odrastala, sve više sam sudjelovala na susretima ekonomije za jedništva, politike, umjetnosti, na Sportmeetu, itd. Iako nisam imala puno veze s tim granama, oduševljavalo me to što sam sa stajališta Chiarine karizme jedinstva uvijek uspjela razumjeti ono što je zapravo najvažnije, a to je da se u

Tijekom studija osjećala sam da mi profesori ne daju sve, tj. da mi daju samo teoriju glazbe i njezinu povijest, ali ne i njezino filozofsko-humanističko tumačenje. Znala sam da nešto postoji i da se treba dati i to tumačenje glazbe i umjetnosti. Zato sam išla na Sophiju. Zanimljivo je da sam na početku bila oduševljena svim drugim znanostima osim mojom, sve dotle da sam mislila kako će na drugoj godini upisati političko-ekonomski smjer. Kasnije sam se spustila na zemlju, budući da nemam ni podlogu za takvo nešto. Na kraju prve godine razgovarala sam s Teresom Henderson, glazbenicom koja je 40 godina djelovala u skupini Gen Verde, a tek nedavno je počela pisati knjige. Znači, 40 godina je prakticirala glazbu, a tek sada je počela filozofski promišljati o tom svom iskustvu. U razgovoru s njom otvorio mi se sasvim novi svijet. Razumjela sam da trebam upisati filozofsko-teološki smjer i proučiti što u glazbu unosi Chiarina karizma.

**Marija Fabjan
i Marta
Pančeva, bivše
studentice na
sveučilištu
Sophia**

središte postavlja čovjek a kasnije se iz te perspektive gleda što bi određena znanost trebala biti. Misao da se i ja upišem na Sophiju postajala mi je sve bliža, sve dok me prof. Luigino Bruni jednom nije izravno upitao o tome.

S kakvim si obrazovanjem stigla na studij?

Prethodno sam u Zagrebu završila prvi stupanj muzikologije.

Kako izgleda jedan dan na Sophiji?

Mi studentice smještene smo u koledžu, u 3 stana. Ja sam živjela s 8 djevojaka. Dan počinje predavanjima u 8.30 do 13 sati, slijedi ručak, zajedno u menzi. Posebno je to što se ponedjeljkom, srijedom i petkom ujutro u 8.30 okupljaju studenti svih smjerova iz obje godine s profesorima i

upravom. Tada čitamo jednu misao iz Evandelja. Nakon 15 minuta slijedi otvoreni dijalog, gdje onaj tko želi kaže što su te riječi pobudile u njemu, ili nešto o studiju, o životu, pa tako dođu na vidjelo različita iskustva.

Vrijeme ručka nije ništa manje važno od predavanja. S nama su i profesori, barem jedan ili dva za svakim stolom. Teži se da i to vrijeme bude trenutak zajedništva. Posebnost Sophie je u tome što izgrađuje osobu, ne samo u smislu studija, nego i u odnosu s drugima. Moram priznati da mi nije bilo baš lako živjeti s tih 8 studenica iz cijelog svijeta. No, koliko god smo bile različite i koliko god je bilo teških trenutaka, sve smo uvijek željele graditi istinske odnose. To me je naučilo uvijek biti u ljubavi. Primjerice, vrlo sam se dobro slagala s Martom iz Bugarske. Ona bi se ujutro uvijek rano probudila, otišla u kuhinju i počela čistiti, pospremila bi sve lonce koje smo navečer ostavile da se suše. Tako me svakog jutra budila buka lonaca. Teško mi je bilo to njoj reći, jer je radila iz ljubavi. Kasnije sam primijetila da su me u stvari ti lonci podizali u nadnaravno čim bih otvorila oči, pa sam se na pravi način postavila i prema cijelom danu. Rekla sam joj to tek na kraju studija i bile smo tako sretne što možemo biti otvorene.

Veliko je obogaćenje živjeti s ljudima iz toliko različitih kultura...

Da, to otvara srce, oči... Nauči se i toliko toga konkretnoga, pa

se počne cijeniti ta različitost. Shvatiš da ne smiješ imati predrasude; da uvijek treba delikatno pristupiti drugome. Znam da je jedna Brazilka imala poteškoću s Azijkama, to su posve različite kulture. Bilo je raznih situacija. Meni je primjerice bila strana navika Brazilaca koji bi te prisvakodnevnom susretu zagrlili i izljubili. Ja to nisam navikla, kod nas se pruži ruka i to je to. Smatrala sam ispravnim zamoliti ih da mi samo pruže ruku, jer takvi dominantni karakteri obično ne čine korak prema drugome, čine ih oni koji su slabiji. Nekad te to iscrpi, pa sam se osjećala slobodna da to kažem pred svima, i zbog svih drugih koji to ne bi učinili a misle isto kao ja.

Kakvi su ti životni planovi?

Još mi je u životu sjećanju razgovor s početka studija s prof. Brunijem kojega smo pozvali na večeru u naš stan. Kad smo prešli na egzistencijalne teme, on nam je objasnio kako je u životu važnije posjedovati mir nego biti sretan. Zaintrigirale su me te njegove riječi jer sam se u to vrijeme pitala koji je moj životni put, hoću li možda slijediti Boga u fokolaru ili ću se vjenčati. Rekao je da nam Bog povremeno daje sreću i ushićenost jer su nam potrebne kao životni pokretač. U potrazi za srećom ljudi često upadaju u materijalizam i druge negativnosti, a ne razumiju da je važnije tražiti mir nego biti sretan. Mir, naime, ovisi upravo o svakodnevnim opredjeljenjima. Ako se svakodnevno

opredjeljujemo za ljubav, ako nismo navezani na predmete, to je pravi cilj, jer kad čovjek nije navezan dobiva mnogo više. Početak studija obilježila mi je ta spoznaja i donijela mi mir. A onda sam srela Alfonsa, pjevali smo u istom sastavu, upoznali smo se, zaljubili i sada planiramo vjenčanje. S njim se slažem u toj najvažnijoj točki. Postoje i mnoge razlike i to od nas uvijek iziskuje nove korake, dinamiku. Ako nema dinamike, ako je samo statika, nema života. Upravo nas sve te razlike i poteškoće tjeraju da budemo uvijek u ljubavi i darivanju.

Novopečena diplomantica s mentoricom Theresom Henderson

Hoćeš li nastaviti studij?

Ne mislim nastavljati studij. Želja mi je raditi kao profesorica glazbe, jer mi je odnos s mlađim generacijama uvijek bio pri srcu. Tu se može puno dati, ako profesor razumije bit, a to je ljubav. ■

Alberto Michelotti

Sveti zajedno

PO PRVI PUT U
POVIJESTI CRKVE
VODI SE PROCES
ZA PROGLAŠENJE
BLAŽENIH DVOJICE
PRIJATELJA

▶ Neven Novak

Carlo Grisolia

U Novom svijetu više smo puta pisali o Chiari Luce Badano, mlađoj djevojci koja je živeći ideal jedinstva dostigla svetost. Crkva je to prepoznala i u rujnu 2010. proglašila ju blaženom. No ima još 20-ak osoba, članova Pokreta fokolara, za koje je u tijeku proces za proglašenje blaženima. Među njima su po mnogočemu jedinstveni Alberto Michelotti i Carlo Grisolia.

Godine 1980. Chiara Lubich rekla je mladima Pokreta fokolara: "Želim vam da se posvetite, da postanete veliki sveci, brzo sveti. Sigurna sam da vam time dajem u ruke sreću".

Alberto i Karlo, dvojica GEN iz Genove umrli su iznenada iste te godine, u razmaku od samo 40 dana. Oni su u potpunosti prihvatali njezin poziv!

Karlo i Alberto bili su mladići poput mnogih, po karakteru vrlo različiti. Karlo je volio glazbu, bio je introvertan, pjevao je i komponirao pjesme, a Alberto je rado odlazio na planinarenje, bio je karizmatičan i sjajan student, uvek usmjeren prema odbačenima

i posljednjima. Pa ipak, ima nešto zajedničko ovoj dvojici mladića, što je njihovo priateljstvo učinilo izvanrednim. To je izbor Boga. Ljudi koji su s njima živjeli posljednjih 40 dana života nazvali su njihov odlazak u nebo pravim "uranjanjem u Boga". Bog ih je pripravljao na tu pustolovinu. U jednom pismu Alberto je napisao: "Moj se život polagano mijenja. Postoji Netko tko sve više ulazi u moje dane, a to je Isus. Ima dana kada trčim po cijelom gradu kako bih u nekoj crkvi stigao na posljednju misu: tamo se mogu susresti s Njim u euharistiji. Tada sebi kažem: Alberto, prije mjesec dana ovako nešto ne bi učinio ni za koga, pa ni za svoju djevojku." Upravo je Alberto prvi stigao k Bogu. Za vrijeme jednog od omiljenih planinarenja 18. kolovoza 1980. iznenada mu je kuka izgubila oslonac i on se strovalio u provaliju od preko 600 m dubine! Prijatelji GEN koji su bili s njim, zaprepašteni i u nevjericu, došli su

do njegova tijela i stisli se uz nj u svetom i svečanom ozračju. Na Albertovom sprovodu nije bilo Karla. Nešto prije otišao je na odsluženje vojnog roka, a upravo mu je tih dana otkriven tumor, jedan od najzloćudnijih. Hitno je prebačen u bolnicu i, kako je sam rekao, osjećao je prisutnost Alberta uza se i njegovu podršku. Svi su ga prijatelji GEN neprestano posjećivali i slali mu poruke, s izraženom nakanom da žive za njegov susret s Isusom. Upravo se njima Karlo povjerio prije smrti: "Došao sam do kraja. Želim vam reći da budete spremni dati život jedan za drugoga. Prikazujem svoj život za sve vas, a osobito za čovječanstvo koje trpi, za mlade iz moje ulice, iz moje župe, za ujedinjeni svijet." Tadašnji biskup Genove, kardinal Tarcisio Bertone, 25 godina nakon njihova odlaska u nebo, navjestio je da će za Karla i Alberta biti pokrenut doista poseban proces za proglašenje blaženima. Po prvi

put će se provjeriti jesu li dvojica mladića dostigli svetost zajedno, ostvarivši Isusovu rečenicu: "Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima." (Mt 18,20)

"Dva prijatelja i jedan proces beatifikacije, to je izvanredan slučaj u povijesti Crkve. Dosad se to dogodilo dvojici braće, Ćirilu i Metodu, supružnicima Mariji i Luigiju Beltrame Quattrocchi, koje je proglašio blaženima Ivan Pavao II., ali dvojici prijatelja nikada", pojasnio je Fabio Ciardi, profesor na teološkom institutu posvećenog života Claretianum, pri Papinskom lateranskom sveučilištu.

U Genovi je 2002. godine osnovan "Odbor Alberto i Carlo" kojim predsjeda dr. Paolo Puppo. I on je potvrdio da je ovo sasvim poseban proces u Crkvi, dva procesa u jednome. Jer ispitivanje kreposti vrši se za svakoga pojedinačno. Završeno je za Alberta i u završnoj je fazi za Karla. Istodobno se želi ispitati jesu li se posvetili zajedno. U stvari, jedan je zaziv za obojicu i ako se dogodi čudo, ono će vrijediti za obojicu. Njihova je priča hvalospjev prijateljstvu, rekao je dr. Puppo.

Svojim životom Alberto i Karlo i danas privlače pozornost mladih. "Bili su normalni mladi ljudi: studenti, sportaši, umjetnici, što mogu biti i ja. I zajedno su se posvetili, pomažući jedan drugome. Oni mi daju nadu da će i ja moći uvijek započinjati iznova i da će, kao i oni, živjeti život u punini", pročitali smo dojam Simonea u jednom od

brojnih članaka o njima. "Za mene su oni stalno otvorena vrata prema Bogu, upaljeno svjetlo koje sjaji svaki put kad dođe tama jer sam u napasti da ostavim sve i prestanem ljubiti." (Silvija) Na mrežnoj stranici o Albertu i Karlu www.albertoecarlo.it može se pogledati i besplatno skinuti dokumentarni film o njima na više jezika, snimljen prošle godine pod naslovom *Insieme possiamo* (Zajedno možemo). Dosta drugih materijala, informacija o aktivnostima mladih, dojmova, fotografija itd. nalazi se na njihovoј facebook stranici.

Alberto, Karlo i njihovi prijatelji živjeli su u vremenu kada još nije bilo interneta i mobitela, ali su imali veliku želju za međusobnim komuniciranjem. Činili su to pismima, porukama, a ponekad i ceduljcima ostavljenima na sjedištu motocikla. U tim su zapisima znali podijeliti sav svoj život, pa i najdublja iskustva. ■

Živjeti slobodu

Objavljujemo pismo koje je Alberto napisao Karlu u crkvi sv. Siroa di Struppa u Genovi, u kojem su bitne značajke korespondencije između ova dva mladića.

Bok Karlo, nalazim se u predivnoj crkvi sv. Siroa. Sâm sam i osluškujem kako po drvenom krovu nježno padaju kišne kapi. Ušao sam ovdje kako bih u Njegovo Srce položio toliko toga što nisam sposoban učiniti, što možda samo razaram.

Medu ostalim mislim na tebe i tvoju djevojku. U ovoj tako ugodnoj tišini On mi odgovara da se ne smijemo zaustaviti u ljubavi, nego ljubiti, ljubiti sve, razlomiti srce kako bi iz njega provrila prava ljubav, ona proizišla iz boli. Poznajem svoje i tvoje slabosti, možda već danas padnemo u čistoći, ali On od mene i od tebe traži da nastavimo ljubiti.

Sinoć mi je jedna djevojka dala do znanja da je mogu povesti u krevet ako želim. Upravo se tu razumije vlastita sloboda, ona koju nitko ne poznaće.

Karlo, pomogni mi da uvijek živim svoju slobodu. Pozdrav, spremam sam dati život za tebe, Alberto

(Genova, ožujak 1980.)

Prolaznost – neprolaznost

KAKO TREBAMO UPRAVLJATI SVOJIM DJELOVANJEM, POSTOJANJEM, GOVOROM... AKO ZNAMO DA SE SVE BILJEŽI/PROJICIRA I ČUVA? ► **Zdenko Horvat**

Začeće, rođenje, život, smrt... Je li smrću osobe za nju sve završeno? Svodi li se postojanje osobe nakon smrti na tek nekoliko slova imena i prezime na nadgrobnom zapisu, te na par brojeva koji opisuju duljinu njenog boravka u prostoru i vremenu? Ostaje li uopće išta nakon čovječjeg života? Postoji li, u bogatstvu znanstvenog tražanja za istinom, neka slika koja bi barem nešto govorila o ovom vječnom pitanju?

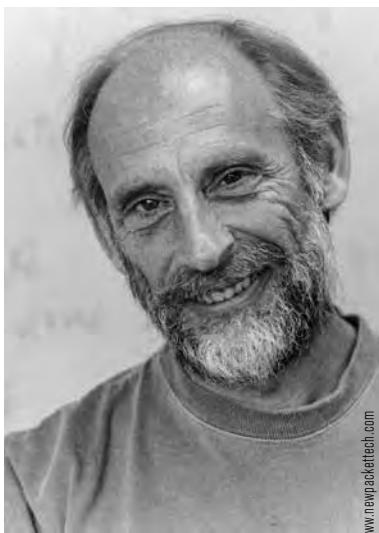
Činom začeća čovjek započinje živjeti, tj. ulazi u prostor i vrijeme, a smrću njegova duša napušta tijelo, izlazi iz vremena, dok zemni ostaci još "neko vrijeme" borave u prostoru vraćeni u zemlju. Ostaje li išta od čovjeka nakon par tisuća godina ili se možemo pomiriti s tvrdnjom: "Ispravnost nad ispraznošću, veli Propovjednik, ispravnost nad ispraznošću, sve je ispravnost! Kakva je korist čovjeku od svega truda njegova kojim se trudi pod suncem?" (Prop. 1. 2. – 3.)

www.journeystoneweb.com

Na pisanje ovog članka nagnao me je rezultat dvadeset godina duge rasprave dvojice vodećih fizičara koncem prošlog i početka ovog stoljeća. Sučeljavanje je nastalo oko pitanja dolazi li do potpunog nestanka spomena (informacije) na predmete, stvari, događaje, osobe, svemirske objekte... ili se sve bilježi, tj. pohranjuje. Rasprava je nazvana: "Rat crnih rupa". Ta dvojica znanstvenika su Leonard Susskind (rođen u južnom Bronxu, New York, 1940. godine) i Stephen Hawking (rođen u Oxfordu, 1942. godine),

zastupnici dijametralno suprotnih tvrdnji do kojih su došli proučavanjem tzv. crnih rupa. Crne rupe su nebeski objekti najveće gustoće snažnog gravitacijskog privlačenja koje ne dopušta čak ni svjetlosti da ih napusti, izide iz njih. Na taj način one zapravo nisu vidljive klasičnim astronomskim promatranjem, no na temelju utjecaja koji vrše na okolni prostor i objekte u njemu, možemo utvrditi mjesto njihovog boravka kao i njihovu veličinu. Zbog ogromne privlačne gravitacijske sile crne rupe uvlače u sebe sve što je u njihovoј okolini: zvijezde, planete, komete, svemirsku prašinu... Temeljem izrečenih osobina i uz korištenje do tada poznatih znanstvenih postavki, Stephen Hawking je ustvrdio da su baš crne rupe objekti koji potiru, uništavaju informacije, spoznaju o postojanju objekata, događaja, svega... dok je u glavi "vodoinstalatera iz južnog Bronx-a"; Susskinda, ova tvrdnja urodila pobunom koja ga je nagnala na temeljito proučavanje izložene problematike i traženje istine. Proučavanje crnih rupa promatranjem nebeskih objekata u njihovoј okolini – koju nazivamo horizont događanja, a on odvaja crnu rupu od ostatka svemira i nije fizički spojen s njom – pokazuje da se ti objekti kreću s velikim ubrzanjem. Oni tako dostižu brzinu od oko 18 000 000 kilometara po satu, izvodeći vrlo pravilan, razigran "oproštajni ples" prije napuštanja vidljivog svijeta, tj. ulaska u samu crnu rupu. Susskind je misaoim

**Leonard
Susskind
pokazao je
da ne dolazi
do gubitka
informacija o
objektu zbog
njegovog
nestanka u
crnoj rupi, već
da se spoznaja
o njemu trajno
bilježi na rubu
horizonta
događanja**

rub postojećeg svemira, koji je udaljen od nas nekoliko milijardi svjetlosnih godina.

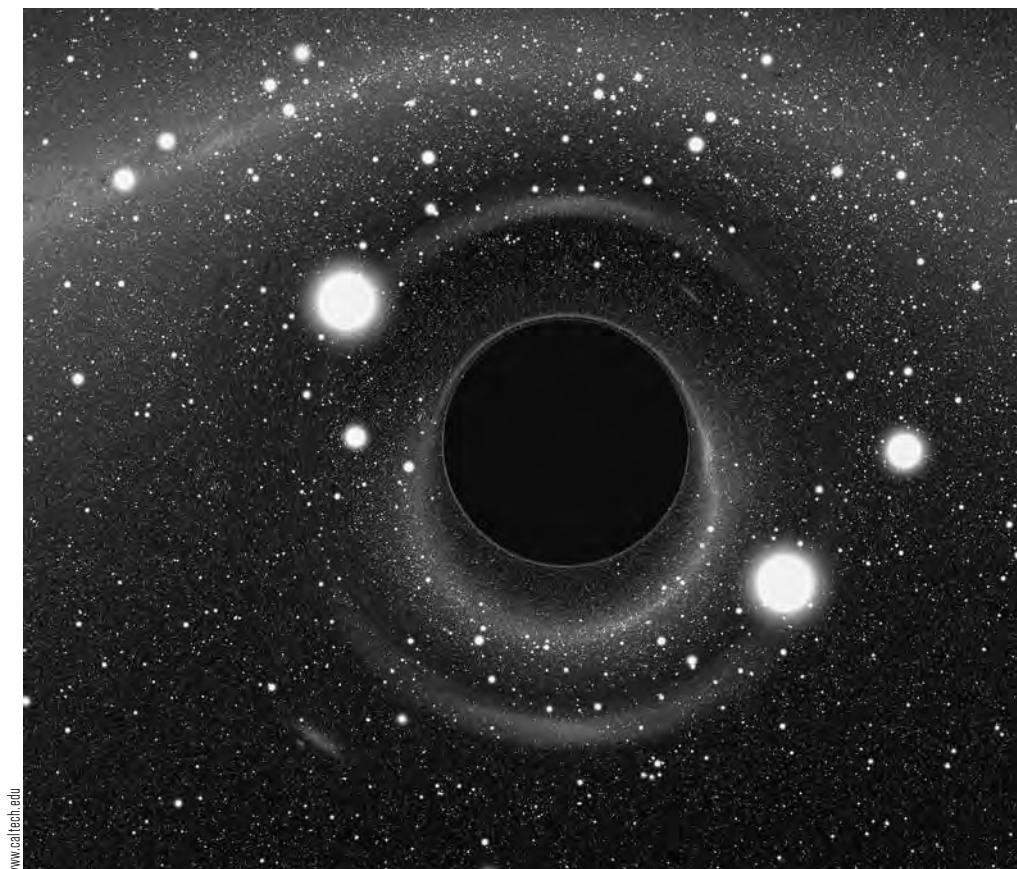
Razmišljajući općenito, ako nepričekovano vrijedi zakon očuvanja informacija, dozvoljavam si neka pitanja, koja zapravo može postaviti bilo tko od nas: "Zašto se sve bilježi/projicira i čuva u vidu dvodimenzionalnog holograma? Zar se doista bilježi/projicira i čuva baš sve i kome to zapravo treba? Kako ja trebam upravljati svojim djelovanjem, postojanjem, govorom... ako znam da se sve bilježi/projicira i čuva?"

Izložene spoznaje postavljaju me/nas ponovno pred propitivanje svakodnevnog djelovanja, svega što činimo i jesmo. Kako se postaviti ako želimo da nam

projekcija života bude dobra, da se ne stidimo svojih postupaka, govora, čina...? Kao jedinu mogućnost, jedini put, vidim dosljedno življenje sadašnjeg trenutka, kao jedine stvarnosti koju posjedujemo dok smo u vremenu, jer prošlost je iza nas, ne možemo više utjecati na nju, dok nam budućnost neprestano izmiče kao privid stvarnosti. Dosljedno življenje sadašnjeg trenutka za mene znači potpuno predanje onom poslu koji obavljam, potpuno predanje osobi koja je uz mene poistovjećujući se njom... nastojanje da živim ljubav tako da postanem ljubav, milosrđe, dobrohotnost, sebedarje... jer želim da to ostane trajno zabilježeno/projicirano. ■

pokusom ustanovio da na rubu horizonta događanja dolazi do efekta "projiciranja" trodimenzionalnih objekata koji su unišli u crnu rupu, u dvodimenzionalni zapis, hologram. Tako je pokazao da ne dolazi do gubitka informacija o objektu zbog njegovog nestanka u crnoj rupi, već da se spoznaja o njemu trajno bilježi na rubu horizonta događanja, što je potvrdilo valjanost zakona o očuvanju informacija. To znači da iako objekt postaje nevidljiv ili uništen unutar crne rupe, zapis o njegovom postojanju prije ulaska u nju ostaje trajno prisutan. Stephen Hawking priznao je na znanstvenoj konferenciji u Dublinu 2004. godine ispravnost Susskindovih tvrdnji.

Postojeća istraživanja otvaraju mogućnost novog poimanja prostora te ukazuju na postojanje dviju paralelnih stvarnosti: jednu čini poznati nam trodimenzionalni prostor a drugu čini njegova hologramska projekcija, koja je izgleda smještena na

Nepodnošljivi suprug

www.dailycyber.co.uk

U posljednje vrijeme osjećam neku netrpeljivost prema suprugu. Znam da se to događa, ali njegove se mane sve češće ponavljaju. Svjesna sam da ih i ja posjedujem, ali ustrajno radim na oblikovanju pozitivnih obilježja svojega značaja kako ne bih drugima nanosila štetu. A on se ubraja među one lijencine koje ni prstom ne žele maknuti kako bi se promijenile.

Lucija

Draga Lucija, ponekad, opterećeni odgovornostima i svakidašnjim obvezama, vrlo lako primjećujemo i osuđujemo mane svojih supružnika, a njihove pozitivne značajke ne vidimo ili nam se one čine uobičajenima. Uvjerenja sam da svatko od nas posjeduje dobre značajke, ali i one manje lijepe koje valja nastojati promijeniti. Nasmijala me prijateljica ispri povjedivši mi kako je nakon dvadeset godina braka primijetila da joj suprug redovito čisti cipele. Uvijek su bile čiste, ali tek se nakon dugo vremena upitala kako je to moguće. Mislim da često prestrogo ocjenjujemo svoje najbliže koji ono najbolje daju upravo kada ih ohrabrimo. Stoga ti savjetujem da pronađeš pravi trenutak u kojemu ćeš svojem suprugu s puno poštovanja objasniti što te muči i saslušati njegova objašnjenja. Uspjeti oprostiti propuste i uvrede drugih važan je korak – nužan, rekla bih – jer nas oslobađa određene "fiksacije", a time oslobađa naš um i čini nas sposobnijima da se uzajamno razumijemo. Tako je moguće postići novi sklad, obnoviti uzajamno povjerenje i poštovanje. Vjernost zahtijeva strpljenje, spremnost da prvi podemo ususret drugomu i veliki napor. Ali ono što je suvremenu društvu najpotrebnije dobri su odnosi u kojima se ljubav ne gasi s prvim poteškoćama, već zahtijeva stalno nov napor u otkrivanju motiva zajedničkog života. Kao što je rekao Shakespeare: "Ljubav nije ljubav ako se mijenja kada otkrije nekakvu promjenu, ili ako se gasi kada se drugi udalji". ■

G. Pieroni

Internet i pornografija

Svoju smo djecu brižno odgajali. Zašto sada provode vrijeme pretražujući stranice na internetu – pred pornografskim slikama i sadržajima?

Vinka

Na internetu je golema i vrlo lako dostupna pornografska ponuda. Statistički podaci govore da cijenu toga najčešće plaćaju adolescenti koji sve više vremena provode surfajući po stranicama hard sadržaja. Zabrinjava lakoća s kojom djeca mogu pristupiti erotskim sadržajima – bilo mobitelom, skypeom ili mailom. Neki to čine iz razonoda, neki da pobijede stidljivost, a neki uvjereni da će "kršenjem pravila" zadobiti samopoštovanje. Govorenje, pokazivanje ili hvalisanje seksualnosti obično služi tome da se pod nadzorom drže određene tjeskobe, neugodnosti, školske

ZARUČNICI

frustracije, ljutnja i neraspoloženje. Jedno je istraživanje potvrdilo da je u djece mlađe od sedamnaest godina shvaćanje opasnosti i posljedica vlastitih djela na internetu vrlo nisko. Online se može raditi sve, a nakon toga jednim klikom ugasiti računalo. I ne samo to, djeca stječu dojam da je na internetu sve pod nadzorom i da svojim ponašanjem ne dovode u opasnost niti sebe niti druge. I na kraju, počevši podcjenjivati opasnosti povezane sa svojim radnjama, uz smanjen osjećaj odgovornosti, osjećaju se svemoćnima. Izlaz nije samo u uključivanju takozvanih filtera koji djetetu onemogućuju pristup određenim internet-stranicama. Rješenje je u odgoju i ponovnu oblikovanju obitelji kao mjesača ljubavi. To ponajprije od odraslih traži da budu s djecom, da im djeca budu "važna" jer će im samo tako prenijeti sustav vrijednosti i zamisao života u kojem spolnost i tijelo primaju uravnoteženo značenje. Odgajati, između ostalog, znači podupirati razvoj društveno-socijalnih znanja i samonadzor koji su nužni ako želimo odbaciti neželjene poruke i nadgledati prikazivanje neodgovarajućih scena i spolnih podražaja. ■

M. R. Pagliari

Crtan

Homoseksualnost i adolescencija

Imao sam 12 – 13 godina kada sam doživio prva homoseksualna iskustva. Sada imam 23 godine. Prije nekoliko sam se godina zaručio s djevojkicom koju sam upoznao u župi. Vjerujem da je ona prava osoba za mene. Počeli smo razgovarati o braku. Ali, ponekad se u mojoj srcu, kada se sjetim svojih adolescentskih iskustava, pojavi nemir. Bojam se da će to nepovoljno utjecati na naš budući seksualni život.

G. S.

Adolescencija je vrlo osjetljivo životno razdoblje. Nismo više djeca, ali nismo još niti odrasli. Sve je u razvoju, pa se čak i spolni identitet oblikuje, a to znači da još uvijek nije dokraj određen. Zbog toga netko može pomisliti da je homoseksualac (osobito ako je doživio slična iskustva). Obično je to prolazna faza koja sazrijevanjem osobe nestaje. Nažalost, suvremena kultura, koja previše naglašava homoseksualnost, može ovaj prirodni proces sazrijevanja učiniti složenijim, pa se danas, prema riječima C. Riséa, "mlado stvorene sve češće i lakše prepoznaje kao homoseksualac. A to ipak nije uvijek točno". Međutim, isto je tako točno da se u adolescenciji može otkriti homoseksualnost. Zato te epizode nikada ne treba podcijeniti već ih uvijek valja ozbiljno promotriti. Korisno bi bilo kada bi adolescent o svojim sumnjama, strahovima, brigama, o svojoj spolnosti – uspio razgovarati s nekim komu vjeruje – kako bi osjetio potporu i bio usmijeren. Ponekad je dovoljan samo razgovor s odrasлом osobom da pronađe mir i objektivno pogleda u svoju nutrinu. I, stigli smo do straha o kojemu govorиш. Iz tvojih riječi nam se čini da ste ti i tvoja djevojka odlučili spolnu intimnost ostvariti u braku. Taj izbor, koji može pomoći rastu vaše ljubavi, mora biti pravi izbor (koji košta truda), a ne način da se skrije mogući nedostatak fizičke privlačnosti – što je u braku jako važno. Ako privlačnost postoji, ne moraš se brinuti za svoj budući spolni život. Što više bude među vama raslo zajedništvo, postajat će sve sigurniji u samoga sebe, a tvoja adolescentska iskustva izgubit će svoju dramatičnost i bit će dragocjena pomoći svima koji su doživjeli isto što i ti. Ali, ako, usprkos svemu, osjećaš strah, možda bi bilo dobro posavjetovati se s nekom stručnom osobom. ■

M. R. Scotto

Silvijev tata bio je bolestan. Otkrili su da ima rak i da mu ne ostaje puno vremena. I to je bila kušnja za Silviju, ići sa mnom u Rim ili biti s tatom. Njegovu dvojbu riješio je tata. Rekao je da će moliti i svoje boli prikazivati Bogu za nas, za našu vezu i budući brak. Tata je umro 2 tjedna poslije tog tečaja, u ožujku, a mi smo se vjenčali u kolovozu.

Kako smo odlučili živjeti u Križevcima, prvo smo morali srediti dokumente, jer je Silvije državljanin Srbije. Ni to nije lako, jer svake godine treba iznova pribavljati dokumente za njegovu boravišnu vizu. Nadamo se da će ubrzo dobiti stalni boravak.

Obitelj za život

MLADI SUPRUŽNICI MARUSJA I SILVIJE IZ KRIŽEVACA NA SUSRETU MLADIH
4. SVIBNJA ISPRIČALI SU OVO SVOJE ISKUSTVO ► **Marusja i Silvije Mesaroš**

Silvije: U braku smo 4 godine. Naš sin Ivan Pavao ima 15 mjeseci, a prvo dijete nam je umrlo. Prije braka bili smo 3 godine u vezi. Naša veza je bila drugačija nego što su bile veze naših prijatelja. Prvo i osnovno, bili smo udaljeni 300km. Ja sam živio u Baćkoj Palanci, u Vojvodini, a Marusja u Križevcima. Drugo, htjeli smo se dobro upoznati, što znači da se u početku naša veza temeljila na prijateljstvu,

bez ikakvih fizičkih odnosa. Treće, oboje smo tražili partnera za cijeli život i znali smo da je čistoća naš put i rješenje. Kako smo bili u vezi na daljinu, u početku smo se dopisivali elektronskom poštom, sms porukama, a zatim smo tražili bolja rješenja (razgovori na mobitel ili skype). Viđali smo se na susretima, ponekad je Marusja dolazila kod bake u Vojvodinu, pa sam ja došao tamo da se vidimo, a ponekad sam ja išao u Križevce na par dana. Kako je vrijeme prolazilo, tako je i nasra veza postala sve ozbiljnija, pa i naši razgovori o zajedničkoj budućnosti.

Silvije, Marusja i Ivan Pavao, čije iskustvo objavljujemo

Marusja: Zaručili smo se i počeli planirati vjenčanje. Prvo smo otišli u Rim na zaručnički tečaj koji svake godine pripremaju Nove obitelji Pokreta fokolara. Tamo smo imali priliku čuti razna iskustva drugih parova, prije braka ili u braku. Čuli smo i neke teme o kojima do tada nismo razgovarali. U to vrijeme je

Silvije: Od početka braka živimo s njenim roditeljima, u stanu do njih. Suživot dviju generacija nije lak, zna biti nesuglasica, ali uz razgovor dođemo i do dogovora. Naravno, nijedan brak nije idealan. Bilo nam je malo čudno od jednom živjeti zajedno, morali smo se upoznati i uskladiti naše navike, zahtjeve i običaje – od običnog rezanja kruha i stiskanja paste za zube, spuštanja/dizanja daske na WC školjki, pospremanja kreveta... Sve su to sitnice od kojih se sastoji naš dan. Na svakome od nas je da malo popusti sa svojim zahtjevima ili iz ljubavi napravi onako kako drugi hoće.

Marusja: Ubrzo nakon vjenčanja saznali smo da sam trudna. Bila je to za nas velika radost. Iako sam samo ja bila zaposlena, nismo previše brinuli o financijama. Znali smo da Bog ima planove za nas.

Trudnoća je dobro napredovala, nakon par mjeseci otišla sam na bolovanje i dani su nam prolazili u zajedničkom druženju. Kako je došlo proljeće, Silvije je počeo raditi u Centru Mariapoli Faro na sezonskim poslovima. Približavalao se i vrijeme poroda, a time i moji odlasci na pregledе. Na prvom pregledu zadržali su me u bolnici rekli da je najbolje da ostanem mirovati, jer dijete nema dovoljnu težinu. Potom su mu otkucaji srca postali sve slabiji i hitno su me porodili na carski rez. Prije porođaja uspjela sam se javiti Silviju. Nismo ni slutili da je situacija bila toliko ozbiljna. Za nas i za sve naše ta je noć bila najteža. Nakon poroda nam je rečeno da je dijete, malena Sara, teško bolesna i da će ju prebaciti u Zagreb.

Kako sam se ja oporavljala u bolnici u Koprivnici, a Sara je bila u Zagrebu, Silvije i obitelj su stalno putovali na tim relacijama. Nakon sedam dana pustili su me kući i brzo smo otputovali u Zagreb. Javili su nam da požurimo jer se stanje pogoršalo. Na žalost, naša Sara je umrla taj dan, dan koji pamtim po dva rođendana: Silvijev ovozemaljski i Sarin prije-laz u nebo!

Silvije: Okruženi najdražima, molitvama, uz Božju pomoć i milost, uspjeli smo se nositi s našom boli. Nakon par mjeseci otišli smo kod genetičara na razgovor. Saznali smo da postoji greška u genima i da se opet može dogoditi bolesno dijete, ali i ne mora. Naš Ivan Pavao se rodio prije 15 mjeseci i sasvim je zdravo dijete.

**Smatramo
neodgovornim
ići na pregledе
koji imaju rizik
od pobačaja,
jer nismo
mi ti koji će
odlučiti koje
će dijete i kada
živjeti**

Ginekolozi nisu mogli vjerovati da smo odbili detaljnije pregledе u drugoj trudnoći. Smatrali su da je to neozbiljno i neodgovorno od nas, međutim mi smo odlučili napraviti kako nas Crkvа uči. Nama je neodgovorno ići na pregledе koji imaju rizik od pobačaja. To bi s naše strane bilo sebično i neodgovorno, jer nismo mi ti koji će odlučiti koje će dijete i kada živjeti.

Marusja: I dalje živimo kod mojih roditelja jer još nismo u

mogućnosti odseliti se. U međuvremenu je Silvije našao posao te nakon godinu i pol dobio otakz kao višak radne snage. I to nam je bilo teško prihvatići jer smo kupili novi auto i moramo otplaćivati kredit. Meni nije preostalo drugo nego se vratiti ranije na posao, s Ivanovih 7 mjeseci, dok je Silvije bio na roditeljskom do-pustu. Sada Silvije ponovo radi u Centru, za vrijeme sezonskih radova, a našeg sina čuvaju moji roditelji i moje sestre. A novost je da očekujemo još jedno dijete. ■

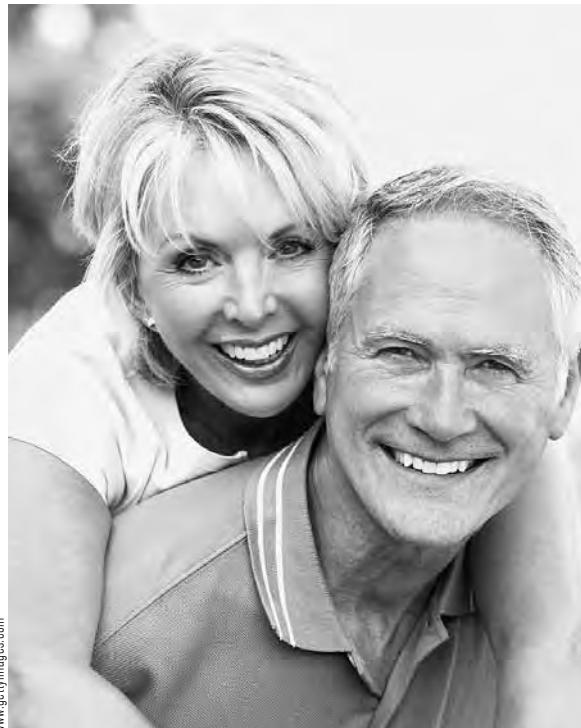
Početak novih odnosa

USPJEŠAN TRENUTAK ISTINE OSTAJE U SJEĆANJU PARA KAO SJAJNA TOČKA

I POBUĐUJE ŽELJU DA GA SE PONOVI ➤ **Ana i Alberto Friso**

Upozajmo iskustvo još jednog bračnog para, supružnika koji su u braku dugo godina, a uvjetovani su Gulijevim invaliditetom, posljedicom moždanog udara u njegovoj 49-oj godini. Dajemo riječ supruzi Pini, tako dinamičnoj da izgleda sestra njihove tri predivne kćeri. "Prošle smo godine, za vrijeme godišnjeg odmora, spontanije nego inače darovali jedno drugome mnoge detalje svoje duše, a jednoga jutra na povratku s plaže odlučili smo za popodne zakazati trenutak istine. Činilo nam se da smo spremni darovati jedno drugome taj dar.

Zadnjih 16 godina bile su vrlo intenzivne. Cijeli je naš život doživio obrat i nije se bilo jednostavno iz dana u dan snalaziti u tim promjenama koje su u svakodnevici sve više dolazile do izražaja. No, tog popodneva nije bilo teško istaknuti u drugome pozitivno. Ja sam zahvalila Giuliju za poslušnost, jakost, poniznost, odlučnost kojima je prihvatio svoje novo stanje. Slijedio je drugi dio. Najprije smo jedno drugome ponudili svoju krhkost, a nakon toga smo osvjetlili krhkost drugoga, kako bismo si pomogli. Izgledalo je da smo se poboljšavali samim tim što smo je izrekli. Bio je to pogled na naš pojedinačni,

www.gettyimages.com

**U jedinstvu
je svatko
središte, svatko
od dvoje ima
isti autoritet,
istu dužnost
služenja i
zaštite obitelji
u skladu
sa svojim
posebnostima i
sposobnostima**

bračni i život s našim kćerima, rodbinom i drugima; trenutak svjetla kada smo sve svoje ogolili i u tom stapanju jedno u drugo, u tom prihvaćanju takvih kakvi jesmo mogli smo krenuti ispočetka. Nismo vjerovali da se ljubav između dvije osobe može usuditи toliko izraziti, ali u želji da naš odnos ostane živ imali smo snage reći i pojasniti. A potom i nastaviti, ali sve na konstruktivan način."

GLAVA OBITELJI

Uspješan trenutak istine je iskustvo koje ostaje u povijesti para kao sjajna točka. I pobuđuje želju

da ga se ponovi. Njegov je plod još nedoživljeno jedinstvo, velika radost, nova sloboda od samih sebe – "istina će vas oslobođiti", citamo u Ivanovu evanđelju (8, 32) – obnovljen polet da se sve više uključimo u bogatstvo i maštu ljubavi. Zapanjeni shvaćamo da postaje nov i pojам glave obitelji. U jedinstvu je svatko središte, jer je zakon svega ljubav. I jedno i drugo smo odgovorni za obitelj u istoj mjeri. Svatko od dvoje ima isti autoritet, istu dužnost služenja i zaštite obitelji u skladu sa svojim posebnostima i sposobnostima. Na putu jedinstva koji za vrhunac ima trenutak istine postajemo sve više jedno, doživljavajući kako se između nas i Boga ništa ne isprječava. I kao par tako smo bliski Bogu, u tako izravnom osluškivanju njegove volje, da na neki način doživljavamo iskustvo naših praroditelja kada su slušali "korake Gospodina Boga koji je šetao vrtom za dnevnog povjetara" (Post 3,8). Naša ljubav postala je nazočnost. Bez bojazni da smo previše smioni možemo ustvrditi da kada se dostigne jedinstvo, glava obitelji je Bog koji živi među nama.

NA VRHUNCU

Taj intenzitet odnosa, ti tako važni plodovi u životu para,

posljedica su dugo pripravljane duhovne stvarnosti. Netko bi mogao pomisliti kako je potrebno da se dvoje godinama okušavaju u svakodnevnom vježbaju umijeća ljubavi, prije nego što progovore o pravom jedinstvu. Sigurno da i vježbanje pomaže, onako kako to uče veliki mističari: da bismo dostigli jedinstvo s Bogom, potrebno se uspinjati korak po korak. To je jedan od putova za dosizanje vrhunca, ali nije jedini. Za razliku od drugih oblika individualnih duhovnosti koje traže dugu askezu, tko se uputi putem jedinstva, može doživjeti da odmah hoda po vijencu planine, rekla je jednom Chiara. Tom metaforom se želi reći da ako smo spremni uključiti se za druge i s drugima, ako prihvatimo "oljuštiti" svoje "ja" u korist drugoga, taj nas put vodi izravno na vrhunac jedinstva, a onoga tko je vjernik i do odnosa s Bogom.

Na nedavnom susretu govorili smo o trenutku istine u nazočnosti nekoliko rastavljenih supružnika. Bilo nam ih je malo neugodno gledati kako sami hodaju po parku, dok su mnogi parovi pronašli neki kutak gdje će provesti u praksi što su čuli. Naredni sat u dvorani su se pričali dojmovi. Kao i uvijek, mnogi su željeli posvjedočiti svoju sreću jer su trenutkom istine započeli novu vrstu odnosa u braku. Nekima od tih parova takvo iskustvo nije bila novost jer su ga doživjeli u skupinama u kojima se svatko od njih formirao kao mlađić ili kao djevojka, ali ga nikada do tada nisu doživjeli kao par. Jedan mladi muž je rekao da je u

Ako prihvativimo "oljuštiti" svoje "ja" u korist drugoga, taj nas put vodi izravno na vrhunac jedinstva, a onoga tko je vjernik i do odnosa s Bogom

Robert Kneschke

skupini s mladima uvijek postojao moderator. Pribajavao se kako će to biti s njom, "jer ako smo nas dvoje sami a stvar se zakompli-cira, tko će nas izvući? Međutim, bio je to predivan, oduševljavajući i dubok trenutak. Sada osjećamo da smo doista porasli, postali smo pravi par", rekao je.

Željeli su govoriti i neki od rastavljenih. Nemalo smo se iznenadili kad smo čuli njihovo duboko odobravanje ove prakse. Jedino im je bilo žao što su za to saznali tek tada, dakle prekasno. "Da sam mogao to doživjeti dok sam još bio sa svojom ženom, neke bi mi greške ona mogla reći i ja bi ih izbjegavao", rekao je jedan od njih.

A jedna gospođa: "Moj se muž često srđio, zlostavljao me i usred ljuntnje nizao mi zamjerke, među ostalim i da previše govorim. Možda je to bila istina, ali u njegovim izljevima živaca osjećala sam takvu mržnju da nisam ni slušala njegove razloge. Budući da je bio

silno uzrujan, ono što ga je kod mene toliko smetalo nisam uopće uzimala u obzir. Da smo napravili trenutak istine, s ljubavlju bi me upozorio da govorim previše mnogo prije nego što je zagustilo i što smo se rastali."

Još jedna rastavljena gospođa: "Ne bojte se ako vam muž reče nešto negativno u ozračju mira, vedrine i ljubavi. Neke primjedbe možda "pale" iznutra, ali pred morem patnje s kojom se suočavamo kod rastave, to su kapi rose."

Ohrabreni tim dragocjenim prijedlozima, osjećamo da svima možemo reći: Pokušajte! Ako izraz "trenutak istine" može stvarati probleme, nađite neki drugi, ali prakticirajte ga. Netko je o tome govorio kao o trenutku kada treba reći "ono što jedno drugome nikada nismo rekli". Nazovite ga kako vam drago, ali ne očekujte da budete stručnjaci u dinamikama odnosa ili u duhovnim pitanjima. Dovoljno je da sve bude vođeno u ljubavi i iz ljubavi. ■

Doprinos Hrvatske europskoj zajednici naroda

EUROPLJANI OD NAS TRAŽE SVJEŽINU I VJERODOSTOJNOST ŽIVLJENIH VRIJEDNOSTI, KOJE PREPOZNAJU U NAMA

Na pragu ulaska Hrvatske u Europsku Uniju, koja se već više od pola stoljeća planira i stvara, a njezini su začetnici i utemeljitelji bili kršćanski mislioci i političari, dobro je i u nas istaknuti činjenicu da je ideja o europskom zajedništvu i ujedinjavanju europskog kontinenta nastala u onom dijelu Europe koji nije bio pod komunističkom vlašću. (...)

Ideju o europskom ujedinjavanju od samoga početka podupirali su baš svi rimski prvosvećenici, pape. Valja napomenuti da će blaženi papa Ivan Pavao II. ostati zapamćen po tome što je javno govorio o europskom zajedništvu, u koje spadaju i zemljeiza Željezne zavjese, u razdoblju kad se drugi nisu usudili, ili se nisu tome nadali. Svoje opredjeljenje za Europu od Atlantika do Urala simbolički je izrazio još 1980. godine proglašenjem slavenskih apostola sv. Ćirila i Metoda suzaštitnicima Europe. Ivan Pavao II. poticao je odgovorne da izgraduju Europu ljudi i naroda, poštujući njezinu raznorodnost, kao i njezino kulturno i duhovno bogatstvo. Naglašavao je kako Crkva ne ulazi u stvari koje se tiču tehničke, vojne ili političke naravi, ali da je Crkvi živo stalo da se u izgradnju novih europskih struktura upgrade moralne i duhovne vrijednote, koje će dati podlogu za stvaranje zajedničkog doma u novoj civilizaciji ljubavi. Njegov

nasljednik na Rimskoj stolici papa Benedikt XVI. svojim govorima i raspravama ukazivao je kako je kršćanstvo oblikovalo Europu te kako je potrebno i korisno o tome raspravljati u svjetlu antropologije, prava, filozofije i teologije da bi se otkrilo i prepoznalo dušu Europe.

Hrvatska oduvijek živi u okviru europske civilizacije. Danas u europskoj obitelji naroda postoje brojne pogubne suvremene kušnje, ali to je naša obitelj. Hrvatska ju ne može zanijekati, ako ne želi zanijekati sebe. Na ulazak Hrvatske u Europsku Uniju gledamo kao na završetak jednog procesa koji ima dužu povijest, a u kojem su se ispreplitala iščekivanja, strepnje i razočaranja. Naš ulazak u Europsku Uniju davanje je novog političkog i gospodarskog okvira našoj tisućljetnoj pripadnosti europskom kulturnom i civilizacijskom krugu. (...) Crkva naglašava da Hrvatska ne smije zanijekati svoj identitet, svoju baštinu, svoje svetinje. Europljani, koji poznaju našu povijest i naše vrijednosti, raduju se upravo zbog toga našoj prisutnosti i ohrabruju nas, traže svježinu i vjerodostojnost življenih vrijednosti, koje prepoznaju u nama, a koje mi toliko puta obesčenjujemo. Zato je dragocjeno i u sadašnjem kulturološkom, političkom i gospodarskom trenutku Europe ne gledati toliko na obećanja materijalnoga bogatstva, koliko na ono bitno, onaj biser koji je u nama. Njegov je sjaj uvijek sjaj vječnosti, izložen prijetnji da bude prigušen i prekriven naslagama zemaljskoga privida. A kakav je taj hrvatski kršćanski biser i što čuva njegov sjaj? To su ponajprije ljudi koji se pouzdaju u Boga. Za razliku od stavova i ljudske ideologije koja uvjera u ljudskoj ispunjenosti bez povezanosti s nadnaravnim (...), kao vjernici izabiremo Božju riječ i njoj dajemo prednost pred ljudskom mudrošću. I, bez obzira na našu grješnost, promicanje kršćanske kulture vezano je uz temeljnu istinu neodvojivosti Boga i čovjeka. Upravo taj sjaj vječnosti jači je od svake nevolje i tame zemaljskoga puta. Isus nam je jasno rekao da ići za njim ne donosi izvanjsku sigurnost, nego neizmjernu nutarnju radost. Tako se kršćanstvo ne može svesti na lijepa obećanja koja gode ušima, nego na činjenje iz ljubavi: činite drugima ono što želite da drugi vama čine. ■

(Iz homilije zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića na Misi za Domovinu prigodom Dana državnosti, Zagreb, crkva sv. Marka, 25. lipnja 2013)

Putna ljekarna

▶ Mirjana Grga, dr. med.

Bez obzira kamo putujete, uvijek je dobro ponijeti putnu ljekarnu, s lijekovima i priborom za akutna i kronična stanja te sredstvima za osobnu higijenu. Ako morate uzimati lijekove, pobrinite se da ih prije putovanja pribavite u dovoljnoj količini, kao i ostalog pribora.

Lijekove uvijek valja nositi u originalnim kutijama u kojima se nalaze i upute za primjenu. Ako bolujete od neke bolesti i/ili uzmate lijekove, sa sobom obavezno ponesite medicinsku dokumentaciju i papir s čitko ispisanim imenom i sastavom lijekova.

PRIBOR ZA PRVU POMOĆ - sredstva za čišćenje i dezinfekciju rana, sterilne komprese, zavoji, vodootporni flasteri, škarice i pinceta izuzetno su važni na putovanju, posebno ako planirate boraviti u prirodi. Ogrebotinu ili manju posjekotinu nakon ispiranja sredstvom za čišćenje rana, potrebno je zaštiti flasterom ili gazom.

ANALGETICI i ANTIPIRETICI - lijekovi koji istodobno smanjuju bol i snižavaju temperaturu moraju se naći u svakoj putnoj ljekarni. To su lijekovi koji sadržavaju npr. paracetamol, acetilsalicilnu kiselinu ili ibuprofen.

ZAŠTITA OD INSEKATA - sredstva za zaštitu od insekata (repelenti) nanose se na kožu, djeluju do tri sata, nakon čega se opet nanose.

Zoonar RF

**Bez obzira
kamo putujete,
uvijek je dobro
sa sobom
ponijeti putnu
ljekarnu, s
lijekovima
i priborom
za akutna
i kronična
stanja te
sredstvima
za osobnu
higijenu**

Proizvode se u obliku losiona, stikova, mlijeka ili flastera, a ako s vama putuje i dijete, treba paziti da je sredstvo koje kupujete prilagođeno dobi djeteta.

NAKON UBODA INSEKATA - primjenjuju se obično gelovi koji ugodno hlađe, a imaju i dodataka koji sprječavaju crvenilo, oteklinu i svrbež. Primjenjuju se i nakon opeketina od morskih žarnjaka (meduza, vlasulja), a pomažu i kod opeklina od sunca.

LIJEKOVI PROTIV ALERGIJE - uzimaju se prema preporuci i uputama liječnika. Tko već otprije ima iskustvo s alergijom na sunce, u dogовору с liječnikom, može početi uzimati lijek i par dana prije izlaganja suncu, a najbolje je u potpunosti izbjegavati suncu.

SREDSTVA ZA ZAŠITU KOŽE OD SUNCA - i zimski odmor predstavlja opasnost za kožu. Dijelove kože izložene suncu zaštite naočalama, kapama i rukavicama, uz obavezno nanošenje sredstava s faktorom zaštite višim od 15, najbolje pola sata prije izlaganja suncu.

KAPI PROTIV CRVENILA i SUHOĆE OČIJU - tijekom putovanja i na odmoru, nadraženost očiju mogu izazvati klimatizacijski sustavi (u automobilu, hotelu ili sl.) kao i pelud različitih biljaka. Iste kapi koriste se i za vlaženje tijekom nošenja svih vrsta leća.

SREDSTVA PROTIV PROLJEVA i SPRJEČAVANJE DEHIDRACIJE - u ljetnim mjesecima viroze često uzrokuju proljev. Tijekom proljeva, povraćanja, visoke temperature ili jačih znojenja iz organizma se, osim tekućine, gube i soli koje je neophodno nadoknaditi. Zato na putovanju treba imati prah za pripravu otopina za oralnu rehidraciju kako bi se nadoknadi i tekućina i sol.

ČEPIĆI i KAPI ZA UŠI - osobama koje imaju problema sa začepljenjem uha prilikom kupanja, čepići će spriječiti prodror vode. Ukoliko dođe do upale uha, u nos treba stavljati kapi za nos kako bi se smanjio pritisak na uho, a ako to ne pomogne, treba potražiti liječničku pomoć.

PRIBOR ZA OSOBNU HIGIJENU - na putu vam mogu zatrebati dezinficirajuće maramice, higijenski ulošci, a ako niste sigurni je li voda pitka, ponesite i tablete za pročišćavanje vode. Kada odlučite putovati na određeno mjesto, raspitajte se gdje je najbliža ustanova za medicinsku pomoć, kako se do nje dolazi i je li voda pitka. Ako putujete izvan zemlje, provjerite pokriva li vaše zdravstveno osiguranje troškove zdravstvenih usluga koje bi vam mogле zatrebati na putu. ■

FOR MY, FOR ME, FOR YOU

Vittorio Sedini

2

OVO JE PRIJATELJ
FOR ME¹
(IME KAŽE SVE...)

NO SVI SE MOŽEMO
POPRAVITI. TAKO NAŠ
PRIJATELJ POSTAJE
FOR YOU²

AKO OVA GESTA POSTANE ZARAZNA, FOR YOU
POSTAJE FOR ALL...³

... MRAVINJAK SE PUNI
I SVI JEDU, SRETNI
I ZADOVOLJNI.

WOW!
MORAMO TO OBJASNITI
LJUDIMA!